

Vergaderjaar 2021–2022

28 638

Mensenhandel

34 193

Evaluatie Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche

Nr. 207

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT

Vastgesteld 16 maart 2022

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 24 februari 2022 overleg gevoerd met de heer Van der Burg, Staatssecretaris Asiel en Migratie, over:

- **de brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 24 maart 2020 inzake stand van zaken prostitutiebeleid (Kamerstuk 34 193, nr. 11);**
- **de brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 1 juli 2020 inzake moties en toezeggingen op het gebied van mensenhandel (Kamerstuk 28 638, nr. 183);**
- **de brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 11 januari 2021 inzake beleidsreactie Slachtoffermonitor 2015–2019 (Kamerstuk 31 015, nr. 221);**
- **de brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 1 juli 2021 inzake stand van zaken over de beleidsontwikkelingen met betrekking tot mensenhandel en reactie op de openstaande moties en toezeggingen (Kamerstuk 28 638, nr. 200);**
- **de brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 15 september 2021 inzake appreciatie rapport «Onzichtbare slachtoffers van mensenhandel in 2020» (Kamerstuk 28 638, nr. 201);**
- **de brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 5 oktober 2021 inzake prostitutiezaken (Kamerstuk 34 193, nr. 12);**
- **de brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 17 november 2021 inzake voortgang programma Samen tegen mensenhandel (Kamerstuk 28 638, nr. 205);**
- **de brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 17 november 2021 inzake opsporing en vervolging mensenhandel 2021 (Kamerstuk 28 638, nr. 203);**
- **de brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 29 november 2021 inzake WODC-onderzoek «Multiple Systems Estimation Slachtoffers Mensenhandel Nederland 2016–2019» (Kamerstuk 28 638, nr. 204);**

- **de brief van de Staatssecretaris Asiel en Migratie d.d. 1 februari 2022 inzake beleidsreactie onderzoeksrapport Regioplan: «De Nederlandse seksbranche» (Kamerstuk 34 193, nr. 13);**
- **de brief van de Staatssecretaris Asiel en Migratie d.d. 1 februari 2022 inzake beleidsreactie onderzoek aard en effecten prostitutiebeleid (Kamerstuk 34 193, nr. 14);**
- **de brief van de Staatssecretaris Asiel en Migratie d.d. 7 februari 2022 inzake beleidsreactie Slachtoffermonitor 2016–2020 (Kamerstukken 28 638 en 31 015, nr. 206).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de commissie,
Van Meenen

De griffier van de commissie,
Brood

Voorzitter: Van Meenen
Griffier: Tielens-Tripels

Aanwezig zijn zeven leden der Kamer, te weten: Bikker, Ellemeet, Kuik, Van Meenen, Van Nispen, Verkuijlen en Van der Werf,

en de heer Van der Burg, Staatssecretaris Asiel en Migratie.

Aanvang 15.01 uur.

De voorzitter:

Ik open de vergadering. Aan de orde is het commissiedebat van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid over het onderwerp mensenhandel en prostitutie. Ik heet de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en zijn ambtenaren van harte welkom, zo ook mijn collega's en onze ondersteuning. We hebben dit debat gepland tot uiterlijk 18.00 uur. Dat is drie uur. Dat betekent dat we spreektijden van vier minuten zullen hanteren en dat ik niet meteen een rem op het aantal interrupties zal zetten, gezien het aantal deelnemers, als dat tenminste hetzelfde blijft. Dan zou ik u wel willen vragen om die echt kort te houden, zo ook de antwoorden. Dat zeg ik nu nog niet tegen de Staatssecretaris. Dat komt straks nog wel. Als we dat allemaal doen, dan kunnen we met elkaar een mooi debat hebben. Daar ga ik u proberen bij te helpen. Als u daar allemaal mee kunt instemmen, dan geef ik als eerste het woord aan mevrouw Kuik van het CDA.

Mevrouw Kuik (CDA):

Dank u, voorzitter. Dit is mijn eerste debat met deze Staatssecretaris. Ik hoop dat we samen kunnen optrekken voor betere wetgeving, effectieve handhaving, preventie en berechting om slachtoffers van mensenhandel te voorkomen en te beschermen, en om te zorgen voor rechtvaardigheid. Dit onderwerp heeft mijn prioriteit, omdat het zo'n impact heeft op de mens. Er wordt omgegaan met mensen alsof het wegwerpproducten zijn, waarbij slachtoffers ook nog eens een schuldgevoel aangepraat wordt door daders. De daders voelen weinig impact van hun daden in vergelijking met de impact daarvan op de slachtoffers.

Voorzitter. Een belangrijk thema voor mijn fractie in de afgelopen jaren is: richt je op alle schakels in de keten, ook op de klanten. De klanten zijn namelijk essentieel voor het criminele businessmodel van mensenhandelaars. Ik ben ook blij dat de Staatssecretaris en zijn team, samen met het Centrum tegen Kinderhandel, mijn motie hebben uitgewerkt en die onderdeel laten zijn van het kabinetsprogramma Samen tegen mensenhandel. Dit blijkt ook nodig. We zagen dat weer bij een grote klantenzaak met een 16-jarig slachtoffer uit Valkenswaard. Daarbij kwamen vijftien mannen, dus klanten, die betaalde seks hebben gehad met een minderjarige, weg met een taakstraf en één dag cel. Het vonnis en de onderbouwing van de rechtbank in Den Bosch is vrijwel een exacte kopie van de Valkenburgse zedenzaak. Die was uiteindelijk de aanleiding voor mij om in 2019 de genoemde motie in te dienen.

Deze zaak staat niet op zichzelf. Zo blijkt ook uit het gepubliceerde WODC-onderzoek. Het is een goede gewoonte dat de Staatssecretaris niet ingaat op individuele zaken, maar aan de hand van dit onderzoek kan iedereen concluderen dat de uitspraak van de Hoge Raad in de Valkenburgse zedenzaak staand beleid is. Want wat blijkt? Er is een groot verschil tussen de eis die de officier van justitie stelt en de opgelegde straf door de rechter bij betaalde seks met minderjarigen. De rechter legt in driekwart van die zaken slechts één dag onvoorwaardelijke gevangenisstraf op, al dan niet in combinatie met een voorwaardelijke straf en een taakstraf.

Daarnaast kent seksueel misbruik van 16-jarigen en 17-jarigen tegen betaling een eigen strafvorderingsrichtlijn. Indien er sprake is van – ik zeg het maar even hoe het is – oraal, vaginaal of anaal binnendringen, is de in de richtlijn genoemde strafbandbreedte zes tot vijftien maanden gevangenisstraf. In 75% van deze zaken wordt een straf geëist die lager is dan de bandbreedte. Daarvan is dus sprake. Ik vraag me af: waarom zijn die richtlijnen er dan? De vorige Staatssecretaris weigerde in te gaan op mijn verzoek om hierover in gesprek te treden met de rechtspraak, juist vanwege het feit dat de rechter een ruime strafbepalingsvrijheid toekomt bij individuele gevallen. Ook voor de CDA-fractie is die vrijheid een groot goed binnen onze rechtsstaat, maar mijn punt is juist dat het hier allang niet meer gaat om een individuele zaak.

Daarom de volgende vragen aan de Staatssecretaris. Wat is zijn reactie op de bevindingen die ik net heb opgesomd? Wat is de richtlijn waard wanneer de rechter hier vrijwel altijd van afwijkt? Is hij bereid om in gesprek te treden met de Raad voor de rechtspraak over de genoemde bevindingen en daarbij te onderstrepen dat de klant die betaalt voor seks met een minderjarige, een van de kernoorzaken vormt van mensenhandel, en dat een dergelijke straf geen recht doet aan die rol en aan de verantwoordelijkheid die op de klant rust? Kan de Staatssecretaris aangeven wanneer we het wetsvoorstel Seksuele misdrijven kunnen ontvangen, waarin deze rol van de klant als kernoorzaak van mensenhandel ook daadwerkelijk zal worden verankerd?

De voorzitter:

Punt. De vier minuten zijn om.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Oké. Dank, voorzitter.

De voorzitter:

Zo gaat het hier. Ik ben streng maar rechtvaardig. Het woord is aan de heer Verkuijlen van de VVD

De heer Verkuijlen (VVD):

Voorzitter. Mensenhandel is een van de meest ingrijpende en verwerpelijke vormen van criminaliteit. Meedogenloze criminelen ronselen mensen, vaak jong, sociaal zwak en met een verstandelijke beperking, en zetten ze in als pion in een criminele organisatie of als seksslaaf. De opsporing en vervolging van deze gewetenloze criminelen vereist daarom doorlopende prioriteit en stevige straffen. Het aantal slachtoffers neemt toe. Het zijn er circa 6.000 volgens de officiële cijfers, maar waarschijnlijk komt het dubbele meer in de buurt.

Om daders van mensenhandel met succes op te kunnen sporen en zwaar te straffen, heb je goed gereedschap nodig. In de praktijk blijkt het lastig om bij mensenhandel dwang en drang aan te tonen. Maar liefst 40% van de mensenhandelzaken wordt geseponeerd. Met andere woorden: 40% van het budget voor de opsporing gaat daarmee verloren. In die zin is het betreffende strafrechtartikel 273f een bot en duur mes in de strijd tegen mensenhandel. De VVD vindt het dan ook goed dat dit kabinet de wet gaat herzien. Wat ons betreft, kan dat niet snel genoeg gebeuren. Ik hoor graag van de Staatssecretaris wanneer hij het voor de uitvoering beter toepasbare artikel aan de Kamer gaat voorleggen.

Voorzitter. De VVD heeft al vaker aangegeven dat we ons zorgen maken over de ontwikkeling dat veel jongeren slachtoffer zijn van criminele uitbuiting door de georganiseerde criminaliteit. Ze worden verleid met snel geld en status en stappen naïef in een wereld die ze niet kunnen overzien. Onder dwang worden zij door meedogenloze criminelen stelselmatig misbruikt voor het plegen van financiële delicten en drugsdelicten. En als ze ermee willen stoppen, worden ze bedreigd of

mishandeld. Niet voor niets heeft de VVD een voorstel mee-ingediend om criminele uitbuiting van jongeren nadrukkelijk te betrekken bij een breed offensief tegen de georganiseerde criminaliteit. Daarin ligt het accent op het voorkomen van de aanwas en criminele uitbuiting van jongeren en het opsporen van de georganiseerde uitbuiters. Ik hoor graag van de Staatssecretaris hoe hij met dit voorstel aan de slag gaat.

Voorzitter. Het blijft lastig om slachtoffers en daders van mensenhandel in beeld te krijgen. We spraken eerder over de mogelijkheid om surfprofielen in te zetten. Dat is een belangrijk element waarmee slachtoffers op internet in beeld kunnen worden gebracht. Zijn die surfprofielen nu gereed? Worden ze al ingezet en, zo ja, wat zijn de resultaten?

Zijn slachtoffers eenmaal in beeld, dan blijkt 50% – en dat zijn er 3.000 als we van de officiële cijfers uitgaan – binnen zeven jaar opnieuw slachtoffer van een delict te zijn. Het zijn vaak jonge mensen, kinderen nog, die seksueel worden uitgebuit. Dat herhaald slachtofferschap is echt veel te hoog. Ik wil de Staatssecretaris vragen of het mogelijk is om bekende slachtoffers van mensenhandel langer dan zeven jaar te monitoren en zo nodig te ondersteunen om te voorkomen dat ze opnieuw slachtoffer worden.

Voorzitter. Ten slotte de Wet regulering sekswerk. Wat de VVD betreft gaan we die wet goed evalueren om vast te stellen of de wet daadwerkelijk bijdraagt aan het voorkomen van misstanden. Wij vinden het daarnaast ook van belang dat de wet de rechten versterkt van mensen die er zelf voor kiezen om sekswerker te zijn, zodat ze bijvoorbeeld een bankrekening kunnen openen en klanten kunnen laten pinnen. Dat voorkomt beroving en de mogelijkheid van klanten om geld wit te wassen. Niet alleen plichten maar ook rechten! Dat zijn rechten die het voor sekswerkers aantrekkelijk maken om zich te registreren. We zien daarom uit naar het door de Staatssecretaris in het voorjaar aangekondigde plan van aanpak dat de juridische en maatschappelijke positie van sekswerkers moet gaan versterken.

Voorzitter. Ik rond af. De VVD vindt het goed dat in het coalitieakkoord is afgesproken dat de aanpak van mensenhandel een prioriteit blijft en dat het actieplan Samen tegen mensenhandel wordt voortgezet. Het is goed dat daar binnen de coalitie maar ook onder de oppositie breed draagvlak voor is. Wat de VVD betreft vraagt dat om een brede inzet op de punten die ik zojuist heb besproken. Daar zal de VVD deze Staatssecretaris de komende periode scherp op houden.

Ik dank u wel.

De voorzitter:

Ik dank u. Er is nog een interruptie van mevrouw Ellemeet van GroenLinks.

Mevrouw Ellemeet (GroenLinks):

Ik heb nog een vraag over het eerste deel van uw inbreng. U bracht terecht op dat de VVD zich zorgen maakt over herhaald daderschap en slachtofferschap. Hebt u zelf al ideeën over wat zou kunnen bijdragen aan het doorbreken van dat patroon?

De heer Verkuijlen (VVD):

Dank voor uw vraag. Ik noemde net al even het monitoren. Waar ik niet zo'n behoefte aan heb, is dat we meer een academische beschouwing hierover zouden krijgen. Die hebben we al verkregen uit de monitor. Ik zou daadwerkelijk in de praktijk willen zien dat er contactgesprekken blijven met slachtoffers. En zodra er een indicatie of een voorspellende waarde zou zijn dat ze weer slachtoffer worden, moet ondersteuning plaatsvinden om te voorkomen dat ze dat weer worden. Wat mij betreft, wordt dat zo concreet mogelijk.

Mevrouw **Ellemeet** (GroenLinks):

Dat lijkt me een goed idee. We hebben een briefing gehad van de Nationaal Rapporteur. Daar was u ook bij. Daar werd gezegd: je zou betere multidisciplinaire teams moeten hebben. Dus je zou meer expertise bij elkaar moeten hebben, zodat je ook sneller kan zien of iemand gevaar loopt. De rapporteur noemde het voorbeeld van de Centra Seksueel Geweld, waarin dat heel goed gebundeld is. Zou het een idee zijn om te kijken of we dat ook op andere plekken zo multidisciplinair kunnen organiseren?

De heer **Verkuijlen** (VVD):

Ja, ik denk zeker dat u daar een punt heeft. Ten eerste vind ik het van belang dat we zorgen dat we er zicht op houden. Dat is ook mijn eerste basale vraag. Dan kunnen we kijken wat we aan ondersteuning kunnen bieden. Die ondersteuning moet inderdaad multidisciplinair en zo breed mogelijk zijn. Ik hoor de Staatssecretaris daar graag nog over.

De **voorzitter**:

Dan is er nog een interruptie voor u van mevrouw Kuik.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

We hebben eerder samen met de ChristenUnie inderdaad een motie ingediend om criminele uitbuiting en het ronselen van jongeren aan te pakken. Er is deze week een haalbaarheidsonderzoek gepubliceerd, waaruit blijkt dat een online platform voor slachtoffers van criminele uitbuiting toegevoegde waarde heeft. Mijn vraag aan de woordvoerder van de VVD is: ziet hij ook dat een dergelijk initiatief past bij de doelstelling van het kabinet om die ondermijnende criminaliteit tegen te gaan?

De heer **Verkuijlen** (VVD):

Dank voor uw vraag, mevrouw Kuik. Ik denk zeker dat het altijd goed is om slachtoffers in beeld te krijgen. Maar mijn betoog zit meer in de hoek dat ik denk dat het hier gaat over naïeve jonge mensen, die ik liever niet zou willen zien als dader maar als slachtoffer. Dat is één. Twee. Ik denk dat er een stelselmatigheid zit in deze manier van mensenhandel bedrijven. Dat zit echt bij de georganiseerde criminaliteit. Vandaar dat ik dit een heel belangrijk instrument vind. Dat vonden wij ook samen met de ChristenUnie. Daarom hebben wij een motie ingediend. Dan het derde belangrijke aspect. U had het net even over de straffen. Als er bij mensenhandel een dodelijke afloop is, dan zou daar volgens mij zelfs levenslang op kunnen staan. Dus ik vind het belangrijk dat die strafmaat ook in verhouding is tot het weersinwekkende uitbuiten van jonge mensen en het inzetten van deze jonge mensen voor de georganiseerde criminaliteit. Ik sluit af, voorzitter. Nog belangrijker dan een meldpunt vind ik dat we in de wijken moeten zijn om te zien wat er met die jongeren gebeurt. We moeten de jongeren ook kennen om te kunnen signaleren of ze op die manier ook uitgebuit worden. Dan moet je hun achtergrond kennen, hun ouders kennen, en alles wat daarbij hoort. Dat was het antwoord op uw vraag.

De **voorzitter**:

Ik begrijp dat het zo voldoende is voor mevrouw Kuik. Dan heeft mevrouw Bikker nog een vraag voor de heer Verkuijlen.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Eerlijk gezegd vond ik het heel mooi hoe de heer Verkuijlen sprak, juist ook over hoe verwerpelijk dit delict is, over mensenhandel en wat er gebeurt met mensen. Juist daarom ging het mij bij de technische briefing

met de Nationaal Rapporteur zo aan het hart dat hij zei: eigenlijk maakt niemand bij de politie, bij de opsporingsinstanties, een levenswerk van het krijgen van expertise om dit delict goed op te sporen. Misschien moet ik «bijna niemand» zeggen, want hij sprak er niet heel uitsluitend over. Hij zei: voor je het weet, zijn we alleen maar bezig met het voorkomen van nieuwe aanwas; dat is vreselijk en we moeten dat ook voorkomen, maar de mensen die er eindeloos van profiteren, pakken we niet. We zijn als Kamer al een poos aan het zoeken hoe we dat nou kunnen bevorderen. Ik ben heel benieuwd of de heer Verkuijlen daar nog gedachten bij heeft en of we daarin samen op kunnen trekken om een versterking te krijgen van de opsporing.

De heer **Verkuijlen** (VVD):

Inderdaad. Dit was ook het punt van de Nationaal Rapporteur. Ik denk dat dat een terecht punt is. Het gaat over continuïteit in de opsporingsteams die daarachter zitten. Ik gaf net al even aan: 40% septs. Dat stimuleert ook niet heel erg. Dus als het mes bot is, is het ook slecht te hanteren. Daar moeten we echt een slag in gaan maken. Ik vind het punt dat hij opbracht over de continuïteit in dat soort teams zeker interessant. Hij had het met name over de langdurige expertise en of we met elkaar kunnen kijken of we daar toch een lans voor kunnen breken.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Ik ben heel blij met dit antwoord. Ik begon al naar de Staatssecretaris te kijken, omdat ik hoop dat hij de handschoenen die de Kamer hier werpt, oppakt.

De **voorzitter**:

Dat gaan we zo vernemen. Mevrouw Ellemeet heeft nog een vraag voor de heer Verkuijlen.

Mevrouw **Ellemeet** (GroenLinks):

Nog één punt hierop, in aansluiting op de vraag van mevrouw Bikker. Wat ook als suggestie werd gedaan ... Kijk, die mensen maken er niet hun levenswerk van omdat je ook niet kan doorgroeien. De rapporteur gaf aan dat er een gebrek aan mogelijkheid van senioriteit is, dus dat je kan doorgroeien in je functie en dat het ook aantrekkelijk blijft. Is een onderdeel waarnaar we moeten kijken niet ook dat mensen die bezig zijn met mensenhandel ook de kans krijgen om professioneel door te groeien?

De heer **Verkuijlen** (VVD):

Ik heb een klein beetje een bevoorrechte positie omdat ik 35 jaar zelf bij de politie heb mogen werken in verschillende functies. Ik weet dat je in het verleden alleen kon doorgroeien in leidinggevende functies, maar je kunt je ook in expertise ontwikkelen. Die mogelijkheden zijn er wel degelijk. Je moet dan alleen heel goed gaan kijken of dat soort gelaagdheid ook in die teams zit. Maar het kan dus wel.

De **voorzitter**:

Kijk, dat is mooi. Dan komen we aan de bijdrage van mevrouw Van der Werf van D66. Het woord is aan haar.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Dank u wel, voorzitter. Graag begin ik met een woord van dank aan de Nationaal Rapporteur Mensenhandel. Eerder deze week stipte hij een zorgwekkende ontwikkeling aan als het gaat om de criminele uitbuiting van kwetsbare jongeren. Mijn collega's hadden het hier net ook al over. Als we dat serieus tegen willen gaan, dan zullen we moeten investeren in professionals in de wijk, in één duidelijk zichtbaar loket, in een laagdrempelig luisterend oor, waar slachtoffers altijd terecht kunnen.

Het Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel stelde onlangs een onlineplatform voor, waarop slachtoffers van criminele uitbuiting anoniem met een hulpverlener kunnen chatten. D66 vindt dat een goed idee, want het zorgt niet alleen voor laagdrempelig contact, waarvandaan slachtoffers kunnen worden doorverwezen naar hulpverlening of politie. Het lijkt mij in z'n algemeenheid goed dat dat ene platform naamsbekendheid zou krijgen. Is de Staatssecretaris bereid daarmee aan de slag te gaan? Ik hoor graag een reactie.

Voorzitter. Dan wil ik het hebben over de nieuwe wetgeving voor sekswerk die eraan komt. De afgelopen tijd heb ik met meerdere sekswerkers en belangenverenigingen gesproken. Zij vertellen mij dat ze nauwelijks zijn gehoord in het voorgaande wetstraject, terwijl dat over hen gaat. Dat lijkt mij onverstandig. Dat zou anders moeten bij het aangepaste wetsvoorstel dat eraan komt. Beleid moet gemaakt worden mét sekswerkers en niet alleen óver hen. Kan de Staatssecretaris ervoor zorgen dat die beroepsgroep voldoende gehoord wordt bij het gewijzigde voorstel van wet? Hoe zou hij dat vorm willen geven?

Dan de registratieplicht die nu in het wetsvoorstel zit.

De voorzitter:

Ogenblik. Er is een interruptie voor u van mevrouw Bikker.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Zo is dat, voorzitter. Ik snap heel goed dat mevrouw Van der Werf vraagt om ook bij nieuwe wetgeving de expertise van mensen te betrekken die hier veel mee te maken hebben, dus van de sekswerkers zelf en ik neem aan ook van de hulpverleners en van politie en van gemeenten. Daarbij valt mij wel op – en ik ben benieuwd hoe zij daarnaar kijkt – dat we een bepaalde groep sekswerkers wel heel veel horen, maar ook een hele grote groep niet. Zelf heb ik in Utrecht gezeten, en dan denk ik aan een hele grote groep Oost-Europese mensen die op dat moment actief was in de raamprostitutie, maar die zich niet vertegenwoordigd wist. Ik vind het wel heel belangrijk dat we de volle breedte horen, in plaats van alleen de kleine groep mensen met wie het misschien beter gaat – dat is een aanname die mogelijk te betwisten is – dan met de rest van die groep. Ik ben benieuwd hoe D66 dat ziet, want ik zou mij goed kunnen voorstellen dat de Staatssecretaris ook zijn best doet om de volle breedte van die groep te horen.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Het is heel goed dat mevrouw Bikker dit vraagt. Ik heb het niet gehad over een brede of een smalle groep. Voor alle duidelijkheid: volgens mij moet iedereen die iets met deze branche te maken heeft of daar ervaring in heeft, zich uitgenodigd voelen om te komen. Er is één punt dat ik daarbij wel wil noemen. Ik heb dit onderwerp ook in de gemeenteraad van Den Haag gedaan als raadslid. Dan zie je natuurlijk wel dat het steeds dezelfde mensen zijn – zo gaat het vaker in de lokale politiek – die naar het stadhuis komen, simpelweg omdat zij die weg weten te vinden. Maar ik zou het absoluut geen slecht idee vinden om ook outreachend te zijn. Ik weet daar zo gauw geen mooie Nederlandse term voor, maar om goed te kijken dat we het veld in de volle breedte en alle kleuren daarin erbij kunnen betrekken.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Daar ben ik blij mee en ik zie uit naar de uitkomsten van dat gesprek in de breedte.

De voorzitter:

Gaat u verder met uw betoog, mevrouw Van der Werf.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Ik was bij de registratieplicht. Uit privacyoverwegingen en vanwege het simpele feit dat je er als goedwillende sekswerker weinig mee opschiet, zullen de meesten van hen wellicht niet voor in de rij staan om dit te doen. Als je wil dat mensen zich registreren, dan moet je niet alleen wat aan het stigma doen, maar er ook voor zorgen dat de voordelen van registratie opwegen tegen de nadelen, die mensen er misschien van ervaren. Hoe zouden we ervoor kunnen zorgen dat de gegevens van sekswerkers veilig zijn en dus niet door Jan en alleman ingezien kunnen worden, dat ze zich minder zorgen hoeven te maken over het stigma, om wat mensen daarvan zouden kunnen vinden? Ik wil de Staatssecretaris ook vragen wat de mogelijkheden zijn om wel te registreren, maar daarbij de anonimiteit van de sekswerkers te waarborgen.

Dan, voorzitter...

De **voorzitter**:

Ogenblik. Mevrouw Ellemeet.

Mevrouw **Ellemeet** (GroenLinks):

Dat lijkt me een contradictio in terminis. Je kan niet én registreren én anoniem blijven. Volgens mij benoemt mevrouw Van der Werf dus een pijnlijk punt in dit wetsvoorstel, waar mijn fractie ook uiterst kritisch op is. Als je het mij vraagt, dan vind ik dat je niet moet willen registreren als je de anonimiteit wil waarborgen. Hoe ziet mevrouw Van der Werf dit?

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Daar heeft mevrouw Ellemeet een heel goed punt. Ik kan u vertellen dat dit ook geen voorstel is dat uit het verkiezingsprogramma van D66 komt. Maar ik denk wel dat als je gaat registreren, je daar hele goede waarborgen voor kan maken, zodat je ervoor kan zorgen dat mensen zich veiliger voelen. Dat heeft er natuurlijk ook mee te maken dat de overheid geen goed trackrecord heeft bij dit soort onderwerpen. Ik denk dat we van fouten uit het verleden kunnen leren. Ik zou de Staatssecretaris willen vragen om te kijken hoe je dit nou op de best mogelijke manier kan vormgeven.

Mevrouw **Ellemeet** (GroenLinks):

Dat stelt mij toch niet gerust. Als we bijvoorbeeld naar Duitsland kijken – daar is het ook ingevoerd – en naar het onderzoek dat in Noordrijn-Westfalen is gedaan, dan zien we dat vrouwen daar de illegaliteit in zijn gedreven, omdat zij zich niet wilden registreren. Als het D66 echt zo aan het hart gaat als GroenLinks, dan moeten we dat wetsvoorstel volgens mij nog eens heel kritisch bekijken.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Waarvan akte, zou ik bijna willen zeggen. Ik heb hier ook kritische vragen over gesteld. Ik ben heel erg benieuwd naar de antwoorden van de Staatssecretaris.

De **voorzitter**:

Gaat u verder met uw betoog.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Voorzitter. Het vergunningsgesprek zou wat ons betreft op een andere manier kunnen worden vormgegeven. Dat zei de Raad van State ook. Daar wilde ik de Staatssecretaris het volgende over vragen. Wat gaat er precies gebeuren met het zelfredzaamheids criterium? Welke criteria gaan er gebruikt worden om te zorgen dat niet op één moment wordt bepaald dat iemand geen slachtoffer van mensenhandel is?

Voorzitter. Een vergunningsplicht betekent ook dat er iets moet veranderen aan de gebrekkige zakelijke dienstverlening voor sekswerkers. Als we onderscheid willen maken tussen wat legaal en illegaal is, dan horen daar niet alleen de lasten maar ook de lusten bij. Nu is het namelijk haast onmogelijk voor sekswerkers om een betaalrekening te openen, om een pinautomaat te krijgen – sorry, dat zeg ik even heel raar – of om een hypotheek te krijgen, terwijl dat voor andere zzp'ers in Nederland geen enkel probleem is. Mijn collega's Hammelburg en Van Weyenberg hebben eerder naar de juridische onderbouwing gevraagd van het veronderstelde hoge risico op witwassen dat in de sekswerksector aanwezig zou zijn. Ik ben benieuwd hoe het daarmee staat.

Tot slot wil ik de Staatssecretaris vragen: wat zijn de mogelijkheden om de registratie te koppelen aan zakelijke dienstverlening, dus dat er meer mogelijkheden zijn waar je gebruik van kan maken als je je registreert? Op die manier kunnen we het registreren niet alleen aantrekkelijker maken, maar geven we ook een helder vervolg op een moment dat iemand zich registreert en banken en verhuurders mensen niet meer kunnen weigeren als klant. Ik hoor graag hoe de Staatssecretaris hiertegen aankijkt.

De voorzitter:

Ja, dank u wel. Mevrouw Kuik zat mij al streng aan te kijken. Het is niet zo dat ik hier D66'ers voor zit te trekken en die dertien seconden meer wil geven dan CDA'ers, maar er kwam geen natuurlijke punt in de zin. Dat is dus een tip aan u: hou zelf de tijd bij en zorg dat je geen punt zet rond de vier minuten. Dan weet ik gewoon niet meer wat ik moet doen! Nee, hoor. Het woord is aan mevrouw Ellemeet van GroenLinks.

Mevrouw Ellemeet (GroenLinks):

Dank u wel, voorzitter. Dit is het eerste debat met deze Staatssecretaris, over een belangrijk onderwerp. Ik kijk uit naar dit debat en de komende debatten, want we hebben belangrijke zaken te bespreken. Voor mij is het een nieuw terrein. Ik heb mij erin verdiept. Het begint eigenlijk bij de moeilijkste vraag: wanneer ben je dader en wanneer ben je slachtoffer? Willen we voorkomen dat mensen daders worden en willen we slachtoffers voorkomen, dan moeten we echt aan de basis ingrijpen. De heer Verkuijlen had het daar ook al over. Je moet in de wijk zitten. Je moet voorkomen dat mensen verleid worden om de verkeerde dingen te doen, want dat leidt tot heel veel ellende voor anderen en voor henzelf. Dit is een heel algemeen punt, maar ik zou graag van de Staatssecretaris horen wat hij aan preventie wil doen; laat ik het zo formuleren.

Voorzitter. Als we het over mensenhandel hebben, dan hebben we het al snel over uitbuiting van vrouwen. Dat is tenminste het eerste dat in gesprekken aan de orde komt. Dat is natuurlijk verschrikkelijk. Daar moeten we het ook over hebben. Alleen, er is ook sprake van mensenhandel als het gaat om arbeidsmigranten. Ook dat is ter sprake gekomen in het gesprek met de Nationaal Rapporteur. Hij gaf duidelijk aan zich zorgen te maken over wanneer de goede adviezen van de commissie-Roemer uitgevoerd gaan worden. Mijn vraag aan de Staatssecretaris is: hoe wil hij aan de slag gaan met die aanbevelingen? Het goede nieuws is, geeft de Nationaal Rapporteur aan, dat het gevoel van urgentie op lokaal niveau sterk is toegenomen. Hij ziet bijvoorbeeld dat burgemeesters aan de slag gaan met uitbuiting en dat een goede samenwerking in de driehoek belangrijk is. Ik vraag de Staatssecretaris: hoe wil hij dit ook met het lokaal bestuur gaan oppakken? Hoe ziet hij zijn rol in het bevorderen van de goede relatie in die lokale driehoek? Ik hoor daarop graag een reactie.

Ook gaf de Nationaal Rapporteur aan dat de multidisciplinaire invalshoek heel belangrijk is om deze problemen rond mensenhandel en uitbuiting aan te pakken. Dat zit ook op het departementale niveau. Ik weet uit een ver verleden hoe lastig het is om vanuit departementen echt goed samen

te werken. Ik vraag aan de Staatssecretaris: welke goede voornemens heeft hij? Met welke andere departementen gaat hij intensief samenwerken? Hoe wil hij dat tot een succes brengen?

Voorzitter. Dan de Wet regulering sekswerk, die wij nog uitgebreid gaan bespreken. Ik maak mij zorgen over het voorstel waaraan nu gewerkt wordt, omdat we weten dat juist een integratieve benadering, namelijk het uitgaan van het versterken van de positie van sekswerkers, leidt tot een betere rechtsbescherming, een betere rechtspositie, het tegengaan van geweld en het tegengaan van het verdwijnen van vrouwen in de illegaliteit.

Daar wordt niet voor gekozen. Er wordt gekozen voor een registratieplicht. Er wordt gekozen voor een deel van het Zweedse model, om mensen om de sekswerker heen strafbaar te stellen of te criminaliseren. We weten uit allerlei onderzoeken – ik noemde al één onderzoek uit Duitsland, maar er zijn ook onderzoeken uit Ierland en Zweden – dat dit leidt tot ongewenste gevolgen. Of je nu moreel voorstander of tegenstander van sekswerk bent, het gaat ons allemaal, denk ik, erom dat we agressie, geweld en onderdrukking tegen willen gaan. De vraag is: wat werkt feitelijk het beste om dat te bereiken? Ik vraag de Staatssecretaris: is hij bereid om hier, op basis van de feiten en het onderzoek, dat er ook internationaal is, de juiste keuzes te maken?

Daarbij wilde ik het laten. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Ja, fijn. Dank u wel. Het woord is aan de heer Van Nispen van de Socialistische Partij.

De heer Van Nispen (SP):

Dank u wel. Mensenhandel is een afschuwelijk misdrijf. Het is een moderne vorm van slavernij. We hebben daarover ook helemaal geen politiek verschil van mening. Waarom blijft het dan zo ingewikkeld om dit echt goed en grondig aan te pakken? Waarom schiet bijvoorbeeld de capaciteit bij de politie om mensenhandel aan te pakken nog steeds tekort? Ik maak me daarover echt zorgen. Want ook uit de Teams Mensenhandel, de AVIM's, vloeit capaciteit weg naar andere belangrijke politietaken. De vergrijzing is ook daar echt een probleem. Wanneer zal de basis echt op orde zijn? Als we veel inzetten op signalering, door gemeenten, Veilig Thuis en andere betrokken partijen, dan moet er natuurlijk wel capaciteit zijn bij de politie om vervolgens iets te doen met die signalen. Anders komen we niet verder. Mag ik allereerst een reactie hierop van de Staatssecretaris?

Voorzitter. Dan een heel specifiek punt. Ik wil in het bijzonder aandacht vragen voor het drama bij Essex, waar slachtoffers van mensenhandel om het leven kwamen. Na meerdere Kamervragen blijf ik toch echt met vragen daarover zitten. Want onder alle doden die te betreuren waren, waren ook twee minderjarige jongens, die de beveiligde opvang in Nederland verlieten. De politie vermoedt direct mensenhandel en besluit daarom tot observatie. Vervolgens gaat het Nederlandse observatieteam België in. Was daarvoor nu wel of niet direct toestemming gegeven door de Belgen? Waarom is er niet ingegrepen? Was het doorlaatverbod nu wel of niet van toepassing? Heeft de Nederlandse politie daar strafbare feiten gezien en laten passeren? Waarom is er niet ingegrepen? Klopt het dat de Belgen op dat moment wel vonden dat hier sprake was van de doorlevering van personen en zelfs dreigden om de zaak over te nemen?

Dagen later worden de jongens dood aangetroffen in een koelvrachtwagen in Essex. Waarom worden er wel schaarse middelen ingezet om die jongens te volgen, maar was er niet voldoende reden om in te grijpen en daarmee mogelijk levens te redden? Meent de Staatssecretaris dat dit een geval is waarvoor uiteindelijk het doorlaatverbod van toepassing had moeten zijn? Er zijn nog heel veel vragen. Daarom is mijn vraag: waarom

volgt er geen extern onderzoek om precies al dit soort feiten op te helderen? Ik heb hierover al Kamervragen gesteld. Ik zou dat echt heel goed vinden. Ik hoop niet dat dit een van de vragen is die nou net niet in de map van de Staatssecretaris zitten. Maar ik doe echt een dringend pleidooi voor een extern onderzoek naar deze belangwekkende zaak. Afgelopen jaar nam de Eerste Kamer het wetsvoorstel voor de strafbaarstelling van klanten van slachtoffers van mensenhandel aan. We zagen al campagnes in de buitenruimte. Kan de Staatssecretaris al iets zeggen over de omvang van deze campagne? Wellicht is het wat vroeg, maar ik vraag het toch: is er al iets te rapporteren over deze wet?

Ook mijn fractie waardeert het dat het programma Samen tegen mensenhandel wordt voortgezet. Dat is een goede en noodzakelijke stap. Wij begrijpen wel van gemeenten dat zij zeggen dat zij eigenlijk wel meer geld nodig hebben om dit allemaal echt goed te doen. Is de Staatssecretaris daarmee bekend? Kan hij daar iets over zeggen?

Ook van ons de vraag wanneer we mogen verwachten dat artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht wordt aangepast. Wanneer kunnen we dat verwachten?

Hoe gaan we om met slachtoffers van gedwongen prostitutie? Welke professionele zorg is er? Vaak is er sprake van meerdere problemen, waardoor mensenhandel te laat wordt herkend en inderdaad opnieuw slachtofferschap dreigt. Meerdere sprekers zeiden dat al. Wat is hierin precies de rol van de Centra Seksueel Geweld? Worden slachtoffers daar dan ook heengeleid? Dat zou, denk ik, in veel situaties wel goed zijn. Graag een reactie daarop.

Dan nog enkele vragen en opmerkingen over sekswerk. Terwijl de sekswerkers eindelijk weer legaal aan inkomen kunnen komen, zijn de onderzoekers naar sekswerk precies klaar met hun werk. Mijn fractie zal die onderzoeken natuurlijk betrekken bij het wetsvoorstel Regulering sekswerk. Toch één vraag daarover: wat was de invloed van corona op de nulmeting? De invloed van corona op het werk van sekswerkers was enorm. Zij voelden zich gedwongen om illegaal te werken en werden nog meer aan uitbuiting en geweld blootgesteld, dus hoe betrouwbaar is die nulmeting? Ik vind het relevant om dat vooraf met elkaar te onderzoeken. Tot slot. Vorig jaar nam de Kamer een motie aan van de SP en BIJ1 om de sociale en juridische positie van sekswerkers te verbeteren. Wij missen toch echt de terugkoppeling. We lezen wel dat onder leiding van de Sekswerk Alliantie Destigmatisering er cursussen zijn geweest aan banken en hulpverleners, maar dat is toch hopelijk niet alles wat het kabinet gedaan heeft met die motie. Kan de Staatssecretaris hierop reageren? Wat mijn fractie betreft draait het erom dat sekswerkers gelijk worden gesteld aan andere beroepen, wanneer zij een verzekering, zorg, hulp, een hypotheek, een bankrekening of wat dan ook nodig hebben. Wij betwijfelen zeer of dit het bereikte resultaat is.

Dank u wel.

De voorzitter:

Ik dank u zeer. Er is een interruptie voor u van de heer Verkuijlen.

De heer Verkuijlen (VVD):

Zoals ik net ook in mijn bijdrage zei, zien wij uit naar het plan dat in het voorjaar werd aangekondigd door de vorige Staatssecretaris om de juridische en maatschappelijke positie, volgens mij van sekswerkers, te versterken. Die ligt volgens mij wel in lijn... Is dat hetzelfde onderwerp waar u het nu over heeft en is dit ook hetzelfde plan waar u om vraagt?

De heer Van Nispen (SP):

Ja, wij hebben al eerder een motie ingediend om die sociale en juridische positie te versterken. Volgens mij hebben wij het inderdaad over hetzelfde. Het kan zijn dat ik het gemist heb; dan spijt me dat. Maar

volgens mij hebben wij daar nog onvoldoende resultaten van gezien, zoals ik net zei. Als ik het stuk gemist heb, dan hoor ik het graag van de Staatssecretaris. Maar bij mijn weten is dat grote, grondige plan dat ik echt verwacht om die positie te versterken er gewoon nog niet. Wel wat cursussen, maar goed, dat heb ik gezegd.

De voorzitter:

Ik zie dat dat voldoende is voor meneer Verkuijlen. Dan is tot slot het woord aan mevrouw Bikker van de ChristenUnie.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Voorzitter, dank u wel. Voordat ik van start ga: ik doe mijn bijdrage mede namens collega Van der Staaij, die een debat zou doen over de omgangsvormen. Dat is gans anders gelopen, maar desondanks toch namens collega Van der Staaij. Dan ter zake.

Voorzitter. Duizenden mensen, jaarlijks slachtoffer van mensenhandel, zo vaak minderjarig, zo vaak, niet eenmaal maar meermaals. Het is eigenlijk een vorm van moderne slavernij in ons moderne vrije land. We koesteren die vrijheid en we willen niets anders dan dat mensen in vrijheid kunnen zijn en leven en tot bloei kunnen komen. In die zin ben ik heel blij met de afspraken die in dit coalitieakkoord zijn gemaakt om juist daar opnieuw stappen in te zetten. Ik zie er ook naar uit om samen met de Staatssecretaris juist daar werk van te maken. Ik wil hem van harte succes wensen, want hij kan voor zo veel mensen van betekenis zijn. Waar nodig moedigen wij hem graag aan om ook dat te blijven.

Voorzitter. Het goede nieuws is dat er bijvoorbeeld gewerkt gaat worden aan de uitstapprogramma's, zodat mensen die echt vastzitten in de prostitutie en daarin meermaals echt slachtoffer zijn geworden van seksuele uitbuiting, daaruit kunnen komen. Dat het budget daarvoor verdubbeld is, vind ik goed nieuws. Ik vraag de Staatssecretaris om er snel werk van te maken dat het verder goed ingericht wordt en om ook te kijken naar de huisvestingsvraag die vaak speelt, ook in de doorstroming in die uitstaptrajecten.

Een tweede belangrijk punt is dat de aanpak van mensenhandel verbeterd wordt. Daar wordt extra geld voor uitgetrokken, daar wordt structureel geld voor uitgetrokken. Juist zo kunnen we het samen tegen mensenhandel vormgeven.

De voorzitter:

Een ogenblik. De Staatssecretaris wijst mij erop dat er een interruptie is. Ja, ik heb ook zelf nog een portefeuille, dus ik moet heel af en toe ook nog iets doen. Excuses daarvoor. Mevrouw Van der Werf.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Druk, druk, druk, voorzitter. Ik wilde iets vragen over de uitstapregelingen waar mevrouw Bikker het over had. Ik heb daar ook weleens wat kritiek op gehoord dat het meer in de categorie «kleien met je emoties» is dan mensen echt serieus helpen aan een baan en met een echte stap op de arbeidsmarkt. Is mevrouw Bikker het met mij eens dat wij mensen echt moeten helpen om met zelfvertrouwen bij een nieuwe werkgever aan te komen en iets te kunnen uitleggen over hun verleden of over een gat in hun cv, wat zij moeilijk vinden, en dat we ze daar een serieuze hand bij moeten reiken?

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Ja, ik nodig allereerst collega Van der Werf uit om samen naar zo'n programma toe te gaan, want ik vind «kleien met je emoties» eerlijk gezegd geen recht doen aan wat er op heel veel plekken gebeurt bij vrouwen die echt wel een heel intense weg hebben afgelegd om deze keuze te maken, wat ook van hen heel veel vraagt, ook juist in het vinden

van een baan en werk. Dan is het zeker belangrijk dat de hulp die geboden wordt, natuurlijk, vanzelfsprekend, niet een vorm is van theedrinken alleen, maar van goede hulpverlening, ja, absoluut. Daar is vaak meer voor nodig dan alleen kijken naar je cv. Daar is vaak ook iets voor nodig omdat je heel wat hebt meegemaakt. Laten we daarin samen op pad gaan om te zien hoe de uitstaptrajecten eruitzien, en als er reden is voor verbetering, sta ik daarvoor open.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):
Lijkt me top.

De **voorzitter**:
Gaat u verder.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Kijk, dat hebben we maar weer bereikt.
Voorzitter. Wat ik het meest schokkend vond in de bijdrage van opnieuw de Nationaal Rapporteur, maar ook in het lezen van de stukken, is dat minderjarige slachtoffers steeds slechter in beeld zijn. De grootste groep van slachtoffers in ons land is niet in beeld, en we verliezen steeds meer het zicht op deze slachtoffers van seksuele uitbuiting. Ik zou daarom de Staatssecretaris willen vragen om hier werk van te maken. Hoe kunnen we hier weer meer zicht op krijgen? Dat heeft bijvoorbeeld te maken met de AVG, met dat alleen de opsporingsdiensten zich verplicht weten om te melden en dat het een zoektocht is voor de andere hulpverleners: ga ik melden en wat betekent dat? Kan de Staatssecretaris daar onderzoek naar doen of een advies geven voor hoe daarmee om te gaan, zodat we het zicht weer vergroten? Juist ook omdat 50% van deze slachtoffers herhaald slachtoffer zal worden.

De **voorzitter**:
Ogenblik. Een interruptie voor u van mevrouw Ellemeet.

Mevrouw **Ellemeet** (GroenLinks):
In aanvulling op wat mevrouw Bikker zegt. De Nationaal Rapporteur maakt zich evenveel zorgen over het gebrekkige zicht op daders. Het zit dus aan twee kanten. Én jonge slachtoffers zijn niet goed in beeld én het zicht op daders is onvoldoende. Is mevrouw Bikker het eens om dat mee te nemen richting de Staatssecretaris?

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Mijn vraag zag vooral op de functie die CoMensha heeft, juist in het registreren van slachtoffers. Ik zou heel graag willen dat CoMensha, als wij hen hebben aangewezen om dit te registreren, zicht heeft. Dan moeten we ook kijken wat dat nu belemmert, waarom het zicht onvoldoende is. Het is duidelijk dat het vermindert. We zien ook dat een aantal hulpverleners bijvoorbeeld niet meer meldt, waar dat in het verleden wel gebeurde, en we weten dat dit nog steeds volop voorkomt. Het is helaas niet omdat het er niet meer is. Daarnaast, en dat was ook mijn vraag aan de heer Verkuijlen, heb ik gezegd dat het belangrijk is dat juist de opsporingsdiensten investeren in expertise, zodat je zicht krijgt. Ik kan me wel aansluiten bij wat de heer Verkuijlen zei over werken in de wijk, zodat je heel goed weet wat er gebeurt. Daarnaast moet je ook, populair gezegd, de eindbazen van deze bendes – er wordt namelijk gigantisch veel aan verdiend door zware criminelen – in zicht krijgen. Dat vraagt expertise. Dat vraagt langjarig en structureel commitment. We hebben te lang gezien in de politiek dat het telkens weer een projectje was. Dus daarmee ben ik het van harte eens. Ik ben heel benieuwd hoe de Staatssecretaris daarmee aan de slag gaat.

De voorzitter:

Mevrouw Ellemeest nog? Nee? Gaat u verder, mevrouw Bikker.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Ik zou de Staatssecretaris in dat licht ook willen aanmoedigen om meer contextueel te werken. Ik wijs bijvoorbeeld op wat men in Engeland doet. Daar wordt pooiers een gebiedsverbod opgelegd bij scholen. Bij de roc's, zou ik zeggen. Ik heb in de stad gezien dat kwetsbare meisjes in blingblingauto's voorrijden. De hulpverlening zit wel op zo'n school. Een meisje kan daar dus makkelijk terecht. Kan de Staatssecretaris daar werk van maken, zeker in het licht van de motie-Kuiken/Van der Graaf, waarin juist is gesteld: kom met een plan om de minst zichtbare groep van slachtoffers van mensenhandel en uitbuiting beter in beeld te krijgen. Ondersteun daarbij dan ook de anonieme chatfuncties. Daar verwezen andere collega's al naar in het licht van criminele uitbuiting, maar ik zou het ook willen zeggen ten aanzien van seksuele uitbuiting. Voorzitter. Ik wil de Staatssecretaris nog vier korte vragen stellen. De eerste vraag is: hoe staat het nu met de webcrawler? Die is keihard nodig. Ik ben niet zo goed in die Engelse r; dat is al levenslang een probleem.

De voorzitter:

U heeft nog een halve minuut voor de andere drie.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Nou, dan ga ik daar snel mee door. De tweede vraag. De Wet regulering sekswerk moet er heel snel komen, omdat we zien dat gemeenten hierop wachten met beleid. Welke planning heeft de Staatssecretaris in gedachten?

De laatste vraag ziet op het haalbaarheidsonderzoek. Kan de pilot voor online chat met hulpverleners door slachtoffers van criminele uitbuiting van start gaan? Wil de Staatssecretaris zich daar sterk voor maken? Dank u wel.

De voorzitter:

U zei dat u vier vragen ging stellen. U heeft er maar drie gesteld. Als ik dat op mijn geweten heb, dan mag u de vierde vraag ook nog stellen.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Dank u wel, voorzitter. Dan doe ik die vraag namens de heer Van der Staaij.

De voorzitter:

Zo had ik het nou ook weer niet bedoeld.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Dan ga ik dat niet aan hem doorgeven. Gemeenten zijn nu vaak aan het wachten op die wet. Ik zou het zo jammer vinden als de gemeenten nu ook nog alle wetgevingstrajecten in de Tweede en Eerste Kamer afwachten, terwijl, als het gaat om die criminele uitbuiting of over de seksuele uitbuiting, er al zo veel kan gebeuren. Ik zou het zo jammer vinden als we in de wachtstand staan. Dus wat wil de Staatssecretaris met de gemeenten ook nu al doen?

De voorzitter:

Dank u wel. Daarmee eindigt de eerste termijn van de zijde van de Kamer. Ik kijk even naar de Staatssecretaris hoeveel tijd hij denkt nodig te hebben.

Staatssecretaris **Van der Burg:**

Anderhalf uur.

De **voorzitter**:

Ja, om ze te vinden tussen die stapel ... 16.00, 16.05, is dat wat?

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Ja, dat is meer dan genoeg.

De **voorzitter**:

Meer dan genoeg. Oké, dan schors ik tot 16.00 uur.

De vergadering wordt van 15.43 uur tot 16.01 uur geschorst.

De **voorzitter**:

Wij gaan luisteren naar de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid voor zijn termijn. Ik geef u het woord.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Voorzitter. Ik had afgelopen dinsdag in de Eerste Kamer mijn eerste debat in deze rol. Ik heb natuurlijk wel eerder in de Eerste Kamer debatten gehad, onder andere met mevrouw Bikker uiteraard, maar dit keer was het in de rol van Staatssecretaris. De heer Janssen van de SP sprak daar over: wij zijn met elkaar het team justitie. Ik moest daar een beetje aan denken toen de heer Verkuijlen net zei: ook de oppositie is het hiermee eens. Ik dacht: we gaan het vaak nog met elkaar oneens zijn. Er gaat ook nog vaak een verschil zijn tussen coalitie en oppositie. Maar juist op het dossier van mensenhandel zijn alle negentien fracties – u bent nu volgens mij nog met negentien fracties – het met elkaar en met het kabinet eens. Er kunnen wel accentverschillen zijn, zeker op het dossier van prostitutie. We kunnen wel verschillen hebben, maar voor het basisprincipe geldt volgens mij dat we team mensenhandel zijn. Daarna komt de nuancering wel.

U verwees ook naar de Nationaal Rapporteur. In het kader van mijn kennismakingsgesprek, maar ook ter voorbereiding op vandaag, heb ik daarmee gesproken, net als u. De technische briefing die u had, was volgens mij vorige week of de week daarvoor. Hij stelde inderdaad de positie van jongeren heel erg centraal. In de vragen van de commissie zag ik een focus op prostitutie. Er kwamen ook andere zaken aan de orde. Mevrouw Ellemeet noemde terecht de arbeidsuitbuiting. Ook dat valt onder mensenhandel. Ook daar komen we buitengewoon schrijnende verhalen tegen.

Er is ook uitbuiting die niks te maken heeft met prostitutie, maar die wel jongeren raakt en die zeker een ondermijningscomponent heeft in die zin dat zij het criminele circuit in worden getrokken. De heer Verkuijlen verwees daar ook naar. Ook dat moeten we met elkaar benoemen. Ik zal in mijn beantwoording veel stilstaan bij prostitutie, omdat u het daar de nodige keren over heeft gehad, maar zeker ook bij de kansarme jongeren in de Schilderswijk, Rotterdam-Zuid, de Bijlmer of waar dan ook in Nederland. Zelf ken ik de situatie in Amsterdam-Zuidoost zeer goed. Daar motten we wel wat mee.

Mevrouw Ellemeet had het daarbij over preventie. Wat betreft preventie ligt er natuurlijk heel veel niet op mijn vlak als Staatssecretaris van Justitie, maar wel op ons vlak als leiders van Nederland. Dat klinkt wat zwaar, maar u begrijpt hoe ik het in deze context bedoel. Het gaat namelijk over armoedebestrijding. Het gaat over het zorgen dat jongeren een opleiding hebben waar ze ook een baan uit kunnen halen. Het gaat over het zorgen dat er werkgelegenheid is voor die jongeren, waardoor er een alternatief is. Maar het gaat ook over het aanpakken van de jongens in blingblingauto's die – hoe zeg ik dat? – bij de school of de sportvereniging staan en daar een bijzonder interessant alternatief bieden voor het minimumloon dat je verdient bij het vakkenvullen. Daar verwees mevrouw Bikker ook naar.

Het is dus een veel breder verhaal. Dat is wel heel erg sterk gekoppeld aan jongeren. Als je het namelijk hebt over de groep vrouwen die in de prostitutie terechtkomt – laten we niet vergeten dat ook mannen in de prostitutie werkzaam zijn – dan is het een ander verhaal. Daar spelen dat soort motieven mee, maar ook andere motieven. Bij de jongeren zit het heel erg in het wegnemen van de verleidingen. Een belangrijk element in het wegnemen van de verleiding, is het bieden van iets «verleideners» – ik weet niet of dat Nederlands is, voorzitter – dus een mooi perspectief. U had het net over doorgroeien binnen de werkgelegenheidscomponent aan de uitvoeringskant, maar het gaat natuurlijk ook om het doorgroeiperspectief voor jongeren die nu klusjes doen, maar die hopen op een mooie toekomst waarin ze woning, werk en wederhelft kunnen vinden. Daar moeten we volgens mij een veel bredere discussie met elkaar over voeren. Het preventieverhaal van GroenLinks – dat zeg ik omdat mevrouw Ellemeet ermeê kwam – raakt heel erg aan Sociale Zaken, aan het investeren in onderwijs en aan de Wmo-kant, dus de zorgkant en de plicht die men in de gemeentes heeft.

Een ander punt dat ik nog wil benoemen voordat ik naar de specifieke vragen ga, is dit. Het is natuurlijk al bijzonder – en dat geeft ook aan dat wij het hier over een heel bijzondere groep hebben – dat wij hier de arbeidsvoorwaarden van sekswerkers met elkaar bespreken. Dat doen wij niet als het gaat om bakkers, griffiers, woordvoerders of andere categorieën. Als we het daar al over hebben met elkaar, dan doen we dat in andere portefeuilles. Ik heb toevallig in het kennismakingsgesprek ook tegen een van u gezegd: als ik u uitscheld voor bakker of voor griffier of voor woordvoerder in deze vergadering, dan zal de voorzitter daar anders op reageren dan wanneer ik u uitscheld voor «hoer». Ik gebruik nu even expres het woord «hoer» in plaats van «prostitutuee» of «sekswerker», omdat ik het in de scheldcontext zei.

Blijkbaar vinden wij dus met elkaar, ook al is het niet strafbaar en ook al moeten we er wat mee doen, toch ook dat prostitutuee, sekswerker, iets anders is dan al die andere beroepen. Ik spreek even voor mezelf. Mevrouw Bikker refereerde aan Utrecht. Mevrouw Van der Werf refereerde aan haar werk in Den Haag. U weet dat ik een Amsterdams verleden heb. Ik heb daar als wethouder verantwoordelijk voor zorg dingen meegemaakt en gezien, zowel op het gebied van mensenhandel als van prostitutie, die in ieder geval mij geen romantisch beeld doen hebben van prostitutie.

Geen misverstand: het is een legaal beroep, maar ik heb rapporten gezien waarin stond dat 90% van de vrouwen in de prostitutie daar gedwongen in zat, en dat 5% van de vrouwen er gedwongen in zat. Zelfs als maar 5% van de vrouwen er gedwongen in zit, worden er elke dag ontzettend veel vrouwen op een heel klein gebied in Amsterdam verkracht. Die romantiek voel ik dus niet. Ik ben niet voor verbieden, want dat lost niets op. Ik kom straks nog op de discussie die ook plaatsvond tussen onder anderen mevrouw Ellemeet en mevrouw Van der Werf over de Wrs. Geen romantisch beeld, maar ook niet verbieden, want dat lost ook allemaal niks op. Maar we hebben nog wel een klus te klaren met elkaar. Voorzitter. Dit even vooraf, maar het is wel iets wat mij erg bezighoudt.

Mevrouw **Ellemeet** (GroenLinks):

Wat ik een beetje meekreeg toen ik me ging verdiepen in dit onderwerp, is dat je heel snel twee kanten op uitvergroot wat de posities zijn. De confessionele partijen zouden het alleen maar heel zielig vinden en GroenLinks zou het alleen maar hebben over happy hookers. Nu we het over nieuwe bestuurscultuur hebben, zou het zo mooi zijn als we dát achter ons konden laten.

Staatssecretaris **Van der Burg**:
Precies.

Mevrouw **Ellemeet** (GroenLinks):

Maar dan vind ik het ook wel belangrijk om wel heel precies te zijn. Als ik mijn bijdrage daarover zou kunnen geven, zou die zijn: volgens mij moet je je ogen op geen enkele manier sluiten voor alles wat er misgaat binnen de prostitutie, maar kan je ook niet iedere sekswerker neerzetten als een zielig iemand of als iemand die onderdrukt wordt. Dat kan ook niet. We moeten daar, denk ik, heel zorgvuldig in zijn. Je kan constateren dat er in deze – hoe moet je het noemen? – branche, sector veel misstanden plaatsvinden. Die moeten aangepakt worden. Maar de vraag is of dat betekent dat je daarmee ook gelijk de mensen mee stigmatiseert die voor dat vak kiezen. Dat zou ik nog wel even mee willen geven aan de Staatssecretaris, maar misschien bedoelde die het ook zo.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Ik ben heel erg blij dat mevrouw Ellemeet nu het woord «stigmatiseren» gebruikt. Want dat woord was volgens mij nog niet gevallen, maar daar hebben zij last van, en daar hebben wij in ons debat, in ons gesprek met elkaar ook last van. Ik besef donders goed dat de woorden die ik net sprak, kunnen bijdragen aan stigmatisering van een groep die we niet willen stigmatiseren. Als het wel slachtoffers zijn, wil je ze niet stigmatiseren, want als het slachtoffers zijn, zijn het slachtoffers en geen daders. En als het geen slachtoffers zijn, maar vrouwen die vanuit kracht, zelfstandigheid en gelijkwaardigheid kiezen voor dit beroep, dan wil je die ook niet stigmatiseren.

We zitten wel met elkaar in een samenleving waarin we in ieder geval met elkaar moeten willen dat we die stigmatisering ervan af halen, aangezien het een legaal beroep is. Maar zover zijn we nog lang niet met elkaar. U en ik – en ik bedoel niet specifiek mevrouw Ellemeet, maar zij stelde de vraag – moeten daarin met elkaar een balans vinden. En geen misverstand: net zomin als ik een romantisch beeld heb van de prostitutie, heb ik het vooroordeelbevestigende beeld dat GroenLinksers het allemaal feest vinden en ChristenUnieërs het allemaal verschrikkelijk vinden. Ook daarin zit nuance. Eens met de oproep van mevrouw Ellemeet.

De **voorzitter**:

Mevrouw Ellemeet heeft hier voldoende aan. Meneer Van Nispen.

De heer **Van Nispen** (SP):

Ik ben het zeer eens met de opmerking van GroenLinks en volgens mij eigenlijk met het hele debat tot nu toe. We moeten de ideologische tegenstelling die er op dit thema nog weleens bleek te zijn – ik vond die soms echt een beetje gezocht – in dit debat niet uitvergroten, omdat we heel veel zaken gemeenschappelijk willen. Dat stel ik op prijs. Ik was heel erg blij met de inleiding van de Staatssecretaris. Echt complimenten daarvoor, en daar komt geen «maar». Punt. Ik vond dat echt goed. Ik probeer er alleen nog even één dimensie aan toe te voegen. Dat had ik misschien ook zelf in mijn bijdrage moeten doen. Is het niet in de kern ook een ongelijkheidsvraagstuk? Is het niet zo dat veel mensen, voor zover zij al kiezen voor dit beroep, dat toch ook doen vanuit een positie van achterstand, vanuit ongelijkheid? Zeker als je kijkt naar de Oost-Europese werknemers – zo moet ik ze, denk ik, noemen – die bijvoorbeeld in Amsterdam in de seksbranche werkzaam zijn, doen die dat toch ook niet uit een geheel vrije keuze, omdat ze uit heel veel dingen kunnen kiezen voor een beter leven. Dat had ik misschien in mijn bijdrage wat nadrukkelijker moeten noemen, maar omdat ik de inleiding van de Staatssecretaris zo mooi vond, voel ik me vrij dat element hier toch ook nog aan toe te voegen. Misschien wil de Staatssecretaris daarop reageren.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Het is absoluut een kwestie van ongelijkheid. We hebben op heel veel vlakken in Nederland te maken met het feit dat 52% van de bevolking niet gelijkwaardig wordt behandeld aan die 48%. Dat zie je hier heel erg sterk. Het gaat hier heel vaak om situaties waarin er sprake is van óf kwetsbaarheid, óf inderdaad een gebrek aan alternatieven. Dus ja, dit gaat zeker over ongelijkwaardigheid die we moeten bestrijden met elkaar.

De voorzitter:

Kan ik u verleiden om richting beantwoording van de vragen te gaan, zo langzamerhand?

Staatssecretaris Van der Burg:

U kunt mij gewoon opdracht geven hoor. U bent hier de baas vandaag.

De voorzitter:

Ik probeer dat verleidelijker te doen.

Staatssecretaris Van der Burg:

Ik sprak net in mijn inleiding al even over de aanbevelingen van de Nationaal Rapporteur. Die aanbevelingen gaan wij in het nieuwe programma Samen tegen mensenhandel gewoon meenemen.

«Meenemen» vind ik altijd zo'n politieke term. «Ik neem het mee», «het heeft mijn aandacht», «ik ben ermee bezig». Maar zo bedoel ik het niet, hè. Ik bedoel in dit geval echt nadrukkelijk implementeren, kijken wat er kan en als iets niet kan, daarover met een gemotiveerd verhaal naar uw Kamer komen. Ik kan niet zeggen dat ik gelukkig werd van de aanbevelingen, want die vloeien voort uit een ongewenste situatie, maar ik kan wel goed uit de voeten met die aanbevelingen.

Hoe gaat u de samenwerking tussen de departementen verbeteren? Dat vond ik de lastigste vraag van mevrouw Ellemeet, omdat die eigenlijk helemaal niet gaat over prostitutie of mensenhandel. Hij gaat er natuurlijk wel over, maar ik ben weleens vaker in Den Haag geweest, ook voordat ik Staatssecretaris mocht zijn. Als er één vooroordeel is dat ik niet helemaal ontkracht heb zien worden in de zes weken dat ik hier mag zitten, dan is het dat er soms nog wel sprake is van zuilen. Soms heb je er niet eens een ander departement voor nodig om zuilen te hebben. Dat vind ik een buitengewoon lastige. Tegelijkertijd zie ik wel dat nu juist dit onderwerp ook in de coalitie en dus ook bij collega's, heel erg sterk leeft.

Als het goed is heeft u de antwoorden op de vragen rondom ruilseks inmiddels gehad. Ik zie geknik bij de twee leden die ze ook hadden ingediend. Dat is duidelijk een onderwerp waar niet alleen ik een mening over heb, maar waar ik ook uitgebreid over heb gediscussieerd en gesproken met mijn – nee, ik mag niet zeggen «collega's», want Ministers zijn geen collega's, dat zijn een soort van bazen van Staatssecretarissen – maar met de Minister van Sociale Zaken. Ruilseks is namelijk niet alleen een verhaal dat grenst aan prostitutie. Het gaat ook over zaken die onder Sociale Zaken vallen. We hebben daar samen ook uitgebreid over gesproken voordat de beantwoording bij u kwam. We hebben het niet alleen over de categorie prostitutie, maar ook gewoon over uitbuiting in het kader van reguliere arbeid. Daar hadden we het net even over. Dan zit je niet alleen met collega-ministeries om de tafel, maar ook met de Arbeidsinspectie of met andere inspecties die daarmee te maken hebben. Ik merk wel dat dat redelijk oké gaat, juist ook omdat het team mensenhandel, waarover ik het net met u had, daarvoor ook wel binnen de ministeries geldt, als ik het zo mag zeggen. Op dat vlak wordt dus veel met elkaar samengewerkt.

Als het om de categorie kwetsbare jongeren gaat, dan zie ik nadrukkelijk dat het veel breder gaat. Er is een punt dat u minder heeft benoemd, maar dat ik in dit kader maar even oppak, want dat speelt zowel bij mensenhandel als bij prostitutie. Als je het hebt over uitstapprogramma's, dan

kom je bijvoorbeeld ook te spreken over huisvesting en alle problematiek die daarbij speelt. Ik had vanmiddag een overleg onder leiding van collega De Jonge, waar ook de Staatssecretaris van VWS bijzat, waarin we het hadden over de huisvesting van kwetsbare mensen. Dan heb je het niet alleen over mensenhandel of prostitutie, maar ook gewoon over dak- en thuislozen. U weet dat ik ook nog iets doe op het gebied van asiel. Hetzelfde geldt dus ook voor statushouders en zelfs studenten komen nog aan bod. Ik vind de samenwerking daarop wel goed gaan. Wat vindt de Staatssecretaris van het WODC-onderzoek? Ik vind die vraag lastig. Ik heb het gelezen. Ik snap wat u dacht toen u het las. Tegelijkertijd ben ik Staatssecretaris in een kabinet en heb ik dus te maken met de trias politica. Ik moet dus heel erg voorzichtig zijn met praten met het Openbaar Ministerie, laat staan met praten met rechters. De meest platte tekst is dat we heel ver moeten wegblijven van Poolse situaties, zal ik maar zeggen. Maar ik wil op geen enkele wijze suggereren dat dat door het CDA ook maar in de verste verte wordt gesuggereerd. We hebben heel nadrukkelijk een scheiding tussen rechter en politiek. Ik moet niet aan rechters gaan vertellen wat ze moeten opleggen en ik moet zelfs wegblijven bij de richtlijnen die het Openbaar Ministerie stelt. Ik blijf expres even weg bij Valkenburg en Valkenswaard, want dat is individuele casuïstiek. Daar mag ik het als bewindspersoon überhaupt niet over hebben. We moeten daar echt heel erg ver van wegblijven. Tegelijkertijd hebben niet zozeer u en ik, maar wel de Kamer en het kabinet met elkaar, niet voor niets bepaalde zaken strafbaar gesteld. Dan constateer ik in ieder geval dat rechters, als ik naar de uitspraken kijk, nadrukkelijk een taakstraf opleggen. Maar van ons mogen zij – als ik het zo even mag zeggen – niet alleen dat doen en daarom leggen ze ook een vrij beperkte gevangenisstraf op. De rechters kiezen dus meer voor een taakstraf dan voor een gevangenisstraf, maar leggen die wel op, omdat ze dat van u en mij moeten. Ik vind dit ingewikkeld. Ik snap de signaalfunctie die daarvan kan uitgaan en die mevrouw Kuik en ik beiden ongewenst zouden vinden, namelijk dat het minder belangrijk is. Mag ik nog één zin zeggen, voorzitter?

De voorzitter:

Ja, uiteraard.

Staatssecretaris Van der Burg:

Het wetsvoorstel Seksuele misdrijven – het gaat dan specifiek om het betalen voor seks met minderjarigen als strafverzwarende omstandigheid – ligt op dit moment bij de Raad van State.

De voorzitter:

Dank u wel. Er is een interruptie voor u van de heer Verkuijlen.

De heer Verkuijlen (VVD):

Zonder op enige manier het onderwerp bij mevrouw Kuik weg te willen halen, zeg ik het volgende. In uw betoog raakte mij wel iets, want dit gaat volgens mij over het taakstrafverbod op zedendelicten. Dat is als zodanig in meerderheid door de Kamer aangenomen. Het zijn echt weerzinwekkende feiten, als je ze zo hoort. Mevrouw Kuik maakte daar even een begin mee. Dat is heel slecht te verenigen met een aantal gevallen waarin één dag opgelegd wordt en voor de rest een taakstraf. Volgens mij gaat het om genoegdoening voor slachtoffers en afkeuring door de maatschappij. De Staatssecretaris heeft helemaal gelijk dat het niet aan ons is om te treden in de trias politica. Maar wij willen wel dat het gebeurt in de geest van de wetgeving, dus dat het gebeurt zoals het door de wetgeving bedoeld is. Daar zou ik graag nog iets meer van de Staatssecretaris over willen horen.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Kabinet en Kamer hebben zich hierover uitgesproken. Een taakstraf mag wel, maar het mag niet alleen een taakstraf zijn. Dat is vastgelegd in de wet, maar het is vervolgens wel aan de rechters om de wet uit te voeren. Dat doen zij ook. Maar wij, u en ik, kunnen niet bepalen wat rechters vervolgens opleggen. Dus we leggen wel maxima vast in dit land, maar we leggen geen minima vast. Eén dag hechtenis is dus uitvoering van de wet. U kunt daar een mening over hebben, maar ik vind dat ook Kamerleden terughoudend moeten zijn met wat zij vinden van gerechtelijke uitspraken. Voor zover ik dat mag zeggen, want je moet als bewindspersoon altijd terughoudend zijn met iets te zeggen over Kamerleden. Ik vind dat u daarmee terughoudend moet zijn, omdat u daarmee kleuring geeft. Er wordt toch naar u geluisterd. Maar als drie personen het niet mogen, dan zijn dat wel de bewindspersonen op het ministerie. Want dat is echt die scheiding. Dus dat is het ingewikkelde. Maar ik snap wel dat u dit niet bedoelde toen u zei dat er niet alleen maar taakstraffen zouden mogen worden opgelegd.

De heer **Verkuijlen** (VVD):

Het ging me niet zozeer om uw oordeel over de rechterlijke uitspraak. Mijn vraag was heel concreet. Ik zei: er zit een bepaalde geest in; het moet gebeuren in de geest van die wetgeving. Volgens mij sluiten die uitspraken niet aan bij de geest van de wetgeving. Dat was eigenlijk het punt dat ik wilde maken, met alle respect voor de rechtspraak en de afwegingen die ze daarin maken.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Voorzitter. Als u het goedvindt, laat ik deze even voor de heer Verkuijlen.

De **voorzitter**:

Ja, dat begrijp ik.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Ik sluit me wel aan bij die opmerking over de geest van de wetgeving. Ik probeerde in mijn betoog ook aan te geven dat wij inderdaad niet moeten ingaan en reageren op individuele rechtszaken. We zien alleen wel, ook door dat WODC-onderzoek, dat er sprake is van een trend. Het is niet voor niets dat dat is aangevraagd en dat er een onderzoek is ingesteld. Ziet de Staatssecretaris mogelijkheden om daar iets mee te doen? Of zegt hij: dat onderzoek is gedaan, dus ik kan er verder niks mee?

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Ik ben geneigd het botte antwoord «nee» te geven. Dat is om de volgende reden. Op het moment dat ik er wel wat mee zou doen, zou ik de procureurs-generaal opbellen en vragen: zouden jullie de strafeis willen verhogen? Nou, ik denk dat ik dan vrij hard uitgelachen word en dat ze zullen zeggen: bemoei je er niet mee. Maar stel dat je die component van het Openbaar Ministerie nog pakt, dan is toch uiteindelijk de beslissing aan de rechter. En die durf ik niet eens op te bellen, bij wijze van spreken. Ik vind het ook terecht dat ik dat niet durf.

De **voorzitter**:

Helder. Mevrouw Kuik nog?

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Het zijn natuurlijk landelijke richtlijnen van de rechtspraak. Dat komt uit een landelijk overleg over vakinhoud en strafrecht, waarin alle afdelingen iets vastleggen. Dat gebeurt natuurlijk ook mede naar aanleiding van de wetsbehandeling die wij hier hebben gehad. Als ik de Staatssecretaris zo hoor, wat zouden dan de opties zijn? Moeten wij een nieuw wetgevings-

traject ingaan om het dan nog helderder te maken of om nog iets aan te passen? Als ik er zo naar kijk, dan is één dag gevangenisstraf voor seks met een minderjarige niet conform de wijze waarop wij de straf zouden willen zien. Natuurlijk moet de rechter in individuele zaken zelf kunnen oordelen, maar we zien een trend dat het recht op deze wijze wordt toegepast.

Staatssecretaris Van der Burg:

Even één nuancering. De getallen of percentages die u net noemde, kloppen uiteraard. U las namelijk voor uit hetzelfde rapport als het rapport dat ik heb gelezen. Maar dat is niet hetzelfde als dat rechters in dit land zeggen: voor seks met een minderjarige krijg je één dag. Voor de twee casussen die u noemde, klopte dat. Maar dat is niet hetzelfde als: seks met een minderjarige wordt in Nederland bestraft met één dag. Dat wil ik dus even nuanceren, ook voor de kijkers thuis, zou ik bijna willen zeggen. In deze twee casussen gebeurde dat wel. Dat is één.

Twee. «Kunt u er wat aan doen?» Nou, ik hoop eigenlijk dat ik er niks aan kan doen, want op het moment dat we er wel wat aan zouden kunnen doen, zouden we gaan bepalen wat rechters opleggen. We hebben in Nederland de redelijk goede gewoonte dat we alleen maar kunnen bepalen wat rechters maximaal kunnen opleggen. Daarmee laten we het aan de rechter om een aantal zaken mee te wegen, niet alleen de kant van het slachtoffer maar ook het verhaal van de dader. Als de Kamer of de wetgever zich daarmee zou gaan bemoeien, dan halen we dat weg bij de rechter. Dat willen we tot nu toe in Nederland niet. Ik vind het eigenlijk ook wel goed dat we dat niet willen.

De voorzitter:

Ik stel voor dat u uw beantwoording voortzet.

Staatssecretaris Van der Burg:

Dan doe ik dat, voorzitter.

273f. Voor de zomer kom ik daarvoor met het verkenningverhaal, zeg ik gemakshalve even. Ik heb hier een heel blaadje met opmerkingen, maar dan wordt de voorzitter boos. Ik doe het even kort.

De voorzitter:

Heel goed, maar dan krijgen we meneer Verkuijlen.

Staatssecretaris Van der Burg:

Hij gaat vragen: lees het blaadje voor.

De heer Verkuijlen (VVD):

Als u dat blaadje met uw naam eronder naar de Kamer zou kunnen sturen, dan zou ik dat heel prettig vinden. Schets dat traject even. Ik zeg dat echt niet om het van de ludieke kant te benaderen maar omdat met name de mensen in de uitvoering er met smart op zitten te wachten.

Staatssecretaris Van der Burg:

Laat ik toezeggen dat er een kort briefje van mij naar de Kamer komt over 273f.

De voorzitter:

Binnenkort?

Staatssecretaris Van der Burg:

Binnenkort, uiteraard.

De voorzitter:

Gaat u verder.

Staatssecretaris Van der Burg:

Dan de surfprofielen. Wie vroeg dat ook alweer? Dat was meneer Verkuijlen. Het CKM voert daar op dit moment een proef mee uit. Verder wordt er nu ook een getraind team van zorgprofessionals uitgerust over hoe hiermee om te gaan. Een eerste pilot heeft begin dit jaar plaatsgevonden. Dat is redelijk kort geleden, zal ik maar zeggen. Daarvoor zijn nu ook de eerste potentiële slachtoffers benaderd. Daar gaat het namelijk om bij die surfprofielen. Maar «begin dit jaar» is redelijk kort geleden, dus we kunnen daar nu nog geen goed verhaal richting u over houden qua wat de eerste dingen zijn die we daarmee hebben opgehaald. Daarvoor is het te kort geleden.

Dan de webcrawler. Mevrouw Bikker noemde dat. Het Openbaar Ministerie en de politie verkennen momenteel aan de hand van casuïstiek wat precies de reikwijdte is, ook in het kader van de bestaande juridische kaders. De inzet van de webcrawler en wanneer ze dat instrument wel of niet kunnen gaan inzetten, is formeel aan hen. De Minister... Ik weet even niet of ik «van Rechtsbescherming» of «voor Rechtsbescherming» moet zeggen. De modernisering van het Wetboek van Strafvordering ligt bij de Minister vóór Rechtsbescherming. In dat kader wordt een nieuwe bepaling geïntroduceerd die de bevoegdheid tot het stelselmatig overnemen van de persoonsgegevens die daarmee te maken hebben, gaat bekijken. Binnenkort ontvangt de collega voor Rechtsbescherming het advies van de Raad van State daarover.

Mevrouw Bikker (ChristenUnie):

Dank voor het antwoord van de Staatssecretaris. Het punt is dat hier echt al heel lang om gevraagd wordt en dat de Nationaal Rapporteur opnieuw in de Slachtoffermonitor zegt dat dit hard nodig is. En er wordt nog steeds gestudeerd. Ik hou heel veel van studie. Ik ben zelfs van «onderzoekt alle dingen en behoudt het goede»; dat weet de voorzitter. Maar op een gegeven moment zijn we ook weleens klaar met onderzoeken en kan het in gebruik worden genomen. Ik zou de Staatssecretaris willen vragen om, voor zover daar ook nog maar iets in zit wat het ministerie kan doen, dat te bevorderen en ook aan de Kamer terug te koppelen op welk moment dit instrument gebruikt kan worden.

Staatssecretaris Van der Burg:

Ja, ik zal het zinnetje «Het is een traject waarbij geduld noodzakelijk is» dan nu maar niet voorlezen. Daar wordt u niet blij van. Maar laat ik met u afspreken dat ik u schriftelijk informeer als er voortgang is, zodat u ook inderdaad kunt monitoren of ik er wel mee bezig ben.

De voorzitter:

Ik versta de vraag van mevrouw Bikker iets anders. Zij kan dat zelf beter toelichten.

Mevrouw Bikker (ChristenUnie):

Nou ja, voorzitter, u vertelt het altijd nog mooier dan ik. De collega's en ik worden er al heel lang over gebriefd dat er onderzoek wordt gedaan, onderzoek wordt gedaan en onderzoek wordt gedaan. Terwijl de Kameruitspraak helder is, terwijl we zien dat dit echt werkt, terwijl de Nationaal Rapporteur de aanbeveling doet om hier nu echt mee te komen – nou, die is toch juridisch ook wel redelijk geschoold, dacht ik zo – en terwijl we dagelijks zien dat er online allerlei onguur spul geld verdient aan de uitbuiting van mensen, iets wat voorkomen had kunnen worden. Dus ik wil urgentie zien in plaats van – wat heel aardig is – informatie over hoe de voortgang is. Ik wil urgentie, ik wil dat het sneller gaat. Kan de Staatssecretaris daar toch nog iets meer op meebewegen dan hij tot nu toe in zijn toezeggingen heeft gedaan?

Staatssecretaris Van der Burg:

Laat ik daar gewoon «ja» op zeggen. Ik krijg door dat er op zich nu wel door de politie mee wordt geëxperimenteerd. Het moet ook nog allemaal stand blijven houden. Ik snap uw ongeduld. U weet dat ik in diverse rollen ook gewoon aan de volksvertegenwoordigende kant heb gezeten. Ik snap dus uw ongeduld. Dus ik zal dat in mijzelf incorporeren.

De voorzitter:

Mooi. Gaat u verder.

Staatssecretaris Van der Burg:

Ik ga verder met de slachtoffers van mensenhandel en vooral ook het feit dat het zo vaak voorkomt dat ze opnieuw slachtoffer worden. Dat gebeurt in bijna de helft van de gevallen. Dat raakt voor een deel ook aan de preventiediscussie. Het is te gemakkelijk om te zeggen dat slachtofferschap van mensenhandel in alle lagen van de bevolking voorkomt. Nee, het slachtofferschap van mensenhandel raakt aan kwetsbare mensen en raakt aan mensen bij wie sprake is van ongelijkheid en kansarmheid. Dit raakt zowel aan de woorden van mevrouw Ellemeet als aan die van de heer Van Nispen. Je ziet dat het feit dat mensen slachtoffer worden van mensenhandel, in sommige gevallen – niet in alle gevallen; geen misverstand daarover – ook gewoon betekent dat mensen kwetsbaar zijn en dus ook een prooi zijn voor anderen om ze te gebruiken, misbruiken voor allerlei zaken die het daglicht niet kunnen velen. Ik denk dat het juist is om in dit kader het woord «prooi» te gebruiken. Er loopt op dit moment een meerjarig onderzoek naar herhaald slachtofferschap. Dat is gestart door ZonMw in 2018 en dat richt zich heel specifiek op de slachtoffers van loverboys of pooiers, zo u wilt. Want «loverboys» blijft gewoon een te romantisch woord. Dat onderzoek loopt eind dit jaar af. Uit dat onderzoek kunnen we dan hopelijk ook dingen afleiden waar we wat mee kunnen, zou ik bijna zeggen.

De heer Verkuijen (VVD):

Ik hoor goed wat de Staatssecretaris zegt, maar het is mij net even te weinig concreet. Dit is een haaldelict. Dat betekent dat het niet zichtbaar is. Het is iets wat zich echt verhuuld voltrekt. Er zijn hier ook al een aantal zaken over meldpunten genoemd. Dan weten we dat er van die 6.000 geregistreerde slachtoffers 3.000 opnieuw in een delict terechtkomen. Dat kunnen we toch niet laten lopen onder de noemer dat we eerst onderzoek moeten doen? We weten toch al wie die slachtoffers zijn? Die kunnen we toch gewoon monitoren en, zeg maar, per kwartaal een keer kijken hoe het met ze is? Dat is eigenlijk heel concreet mijn vraag.

Staatssecretaris Van der Burg:

Nee, dat kunnen we helaas op die manier niet. Een van de dingen die natuurlijk speelt, zeker bij de categorie waar we het hier over hebben, is dat slachtoffers van mensenhandel in de nodige gevallen zichzelf niet op die manier kwalificeren. Dat kan variëren van het meisje dat ontzettend verliefd is op de loverboy, die als wij haar aanspreken, zegt: nee, hij houdt van me. Dat zijn de bekende teksten die we dan horen. Maar ook bij mensenhandel in relatie tot arbeidsuitbuiting zien we iets dergelijks. Wij zeggen: jij wordt uitgebuit. En dat is dan ook gewoon zo. Maar dan vergelijkt de persoon die wordt uitgebuit het met de situatie ergens anders, bijvoorbeeld in het land van herkomst, en zegt: ik wil ermee doorgaan et cetera. Het is niet zo dat wij kunnen zeggen: jij bent nu slachtoffer, dus wij gaan jou nu de komende vijf, zes, zeven jaar monitoren. We kunnen dat wel op het abstracte niveau van het wetenschappelijk onderzoek, maar we kunnen niet zeggen: jij bent nu slachtoffer en wij gaan jou de komende x jaar in de gaten houden.

De heer **Verkuijlen** (VVD):

Dat is toch even een merkwaardige gang van zaken. Je bent slachtoffer. Dat ben je dan ook formeel. Dan heeft de overheid erkend dat je slachtoffer bent en dan heb je ook slachtofferrechten. Dan is het ook definitief dat je slachtoffer bent van een bepaald delict. Die redenatie lijkt me vrij zuiver. Daar weten we van dat het er 6.000 zijn. De helft daarvan loopt binnen zeven jaar weer tegen een strafbaar feit aan. Ik vind het dan minder boeiend of iemand zelf doorheeft dat hij wel of geen slachtoffer is. Juist bij kwetsbare groepen hebben we als overheid een rol om ze te beschermen. Laten we nou eens onderzoeken of die monitor mogelijk is en niet wachten op rapporten. Het zijn er 3.000. Het gaat om een delict waarbij het zeer moeilijk is om de slachtoffers in het licht te zetten. Ik zou niet willen dat we dat soort kansen laten lopen. Want dan wordt het lastig voor ons team mensenhandel, ben ik bang.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Ik zou bijna zeggen dat ik de emotie van de heer Verkuijlen snap. Ik kan die ook delen. Het ingewikkelde is dat we er voor een groot deel alleen maar wat op macro- of mesoniveau mee kunnen, en niet op het individuele niveau van die persoon. Als iemand zich heeft gemeld, kan de overheid die persoon niet tegen zijn wil volgen. Dat is dan nog even los van het feit waar die persoon zich heeft gemeld. Het is ook nog eens heel ingewikkeld als iemand zich heeft gemeld bij hulpverleners. Als iemand zich bij de politie meldt, dan registreert die van alles. Maar als iemand zich bij hulpverleners meldt met de vraag om hulp omdat hij of zij slachtoffer is, dan kunnen wij die gegevens ook niet zomaar van die hulpverleners krijgen. Maar ook als iemand zich wel bij de politie heeft gemeld en slachtoffer is, en er volgt een casus tegen de dader, dan kunnen wij die persoon niet als slachtoffer in een soort verplichte monitoring nemen. Dat kan wel op het macro- en mesoniveau. We kunnen wel zeggen: bepaalde groepen lopen meer risico en daar besteden we meer aandacht aan. We kunnen iemand als slachtoffer natuurlijk ook wel gewoon hulpverlenings-trajecten aanbieden. Maar uiteindelijk is het slachtoffer zelf degene die bepaalt wat er met wie gedeeld wordt.

De **voorzitter**:

Afrondend, meneer Verkuijlen.

De heer **Verkuijlen** (VVD):

Zeker. Ik had eigenlijk gehoopt dat de Staatssecretaris hier iets zou zeggen als: ik ben wel bereid om dat te onderzoeken. Ik vind het dermate prangend dat ik overweeg om daarover een motie in te dienen.

De **voorzitter**:

Dat gaan we dan zo meteen in tweede termijn ervaren. Ik wil de Staatssecretaris vragen om verder te gaan met de beantwoording. Ik zie dat u op uw telefoon kijkt. Wilt u misschien even een schorsing?

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Nee, voorzitter, dit is mijn autocue! Kamerleden kunnen meer vragen dan een simpele Staatssecretaris kan beantwoorden. Een kwartier lopen hiervandaan – ja, drama! – zit een hele batterij ambtenaren die mij appjes stuurt. Maar we gaan dit in ieder geval meenemen als belangrijk onderwerp in het nieuwe programma. Laat ik dat in ieder geval aan de heer Verkuijlen toezeggen.

Dan gaan we naar wederom een vraag van de heer Verkuijlen. Die ging over criminele uitbuiting. Daar hebben we het voor een deel al over gehad. Daar zit natuurlijk ook heel sterk een preventieve kant aan. Wat we wel aan het doen zijn, is kijken hoe we ons programma nadrukkelijker kunnen richten op dat punt van die preventie ten aanzien van uitbuiting.

De Kamer zal daar nog dit voorjaar door de Minister van JenV en de Minister voor Rechtsbescherming nader over geïnformeerd worden. Voorzitter. Ik heb al heel veel punten behandeld. Dan een specifieke casus waarvan ik zeg: het drama in Essex; ik ken het als krantenlezer, maar het zat niet in mijn hoofd. Vanuit dat oogpunt van krantenlezer weet ik hoe heftig deze casus ook hier in de Kamer aan de orde is geweest. Ik heb van ambtenaren gehoord dat Kamervragen hierover beantwoord zijn. Ik hoef u de data niet te noemen. U hebt ze zelf gehad. Wij zien op dit moment in ieder geval geen aanleiding om te komen tot een nader extern onderzoek. Dat staat trouwens ook in de beantwoording van de Kamervragen. Wel is het zo dat naar aanleiding van de casus nadrukkelijk gekeken is naar de samenwerking tussen politie en marechaussee, maar ook de samenwerking tussen de Nederlandse politie en in dit geval de Belgen.

De heer **Van Nispen** (SP):

Ik heb daar gedetailleerde vragen over gesteld en ik heb er begrip voor dat de Staatssecretaris die details niet allemaal paraat heeft. Toch vond ik dat ik die vragen hier moest stellen. Het gaat hier echt om een verschrikkelijke zaak met een dramatische afloop. Het betreft minderjarige slachtoffers van een crimineel netwerk, het betreft signalen van mensenhandel die er wel zijn, maar die vervolgens niet goed opgepakt worden en er is sprake van een slechte samenwerking tussen de Nederlandse en de Belgische politie, met uiteindelijk die dramatische afloop. Er is van alles over te zeggen. Die interne reflectie waar de Staatssecretaris het over heeft, is niet grondig geweest. Ik weet zelfs uit vrij betrouwbare bron dat de deelnemers er zelf ook niet over te spreken zijn. Dat is niet het onderzoek waarvan ik denk dat dat nodig is voor deze zaak. Het probleem is juist dat we, ook in deze Kamer, nog veel te weinig over deze zaak hebben gesproken. Het is echt van een groot kaliber. Dat is ook precies de reden dat ik zeg: laat er nou eens grondig en extern onderzoek naar doen. Ik zou echt hopen dat de Staatssecretaris zegt: dit is inderdaad wel een type zaak die we nooit meer willen meemaken. Maar dan moet wel eerst de onderste steen boven. Dus kan de Staatssecretaris op dat punt misschien toch een toezegging doen?

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Nee, dat doe ik op dit moment in ieder geval niet. Daarvoor zit ik gewoon onvoldoende in de materie. Ik probeer wel van de categorie te zijn dat ik, als ik in de komende drie jaar «ja» tegen u zeg, ik ook «ja» doe. Dus daarop kan ik op dit moment gewoon geen «ja» zeggen.

De **voorzitter**:

Ik doe maar een suggestie, maar misschien kunt u er nog in tweede termijn op terugkomen? Het hoeft van mij niet, hoor. Het kan ook zo zijn dat dit het was. Ik geef het maar als optie.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Ik heb hier een keurige annotatie over gekregen. Zoals de heer Van Nispen al zei: dit is wel een heel ingewikkelde en heftige casus. Daar zijn veel vragen over gesteld en die zijn ook uitgebreid – en voor de heer Van Nispen dan niet bevredigend – beantwoord. Ik vrees dat ik dat ook in tweede termijn niet kan.

De **voorzitter**:

Prima.

De heer **Van Nispen** (SP):

Ik begrijp dat. Toch ben ik hier nog niet klaar mee. Ik ga hier dus toch nog meer vragen over stellen, ook nu. Het probleem is dat er veel verschillende versies zijn. De Nederlandse politie, het Nederlandse ministerie, het

Belgische ministerie, de Belgische politie; iedereen vertelt andere versies van wat er gebeurd is. Was er nou wel of niet concreet een vermoeden van mensenhandel? Was er nou wel of niet sprake van een doorlaatverbod? De politie had het wel in de smiezen, maar heeft het laten gebeuren. Ik verwijt dat helemaal niemand. Het is hartstikke ingewikkeld. Het is ook geen enkel verwijt aan de agenten die op dat moment met een observatieteam erachteraan reden. Maar uiteindelijk zijn hier wel strafbare feiten gepleegd, is er op het oog niet ingegrepen – mogelijk door slechte samenwerking – en is er een fatale afloop. Dat zijn toch de feiten zoals we die kennen. Er is geen duidelijkheid over. Er zijn verschillende versies. Dat heeft Argos van de VPRO feilloos blootgelegd. En met de antwoorden op Kamervragen komen we ook niet verder. Dat verwijt ik de Staatssecretaris niet. Ook in het Belgisch parlement is daarover gesproken. Er is zelfs overwogen om de Nederlandse politie tegen te houden. Nou, dat zegt ook iets over de staat van samenwerking tussen België en Nederland in deze zaak. Ik ben echt op zoek naar hoe we precies de waarheid boven tafel krijgen. Hoe voorkomen we nou dat dit nog een keer gebeurt? Ik begrijp dat de Staatssecretaris die annotatie voor zich heeft liggen, waarop staat: geen extern, onafhankelijk onderzoek toezeggen. Geen kritiek hoor, want zo werkt dat natuurlijk. Maar ik ben toch zoekende naar een manier om hier dan wel achter te komen. Daar zal dan toch – zeg ik tegen de collega's en ook tegen de Staatssecretaris – misschien een motie voor nodig zijn. Ik vind echt dat we dit nog niet goed hebben uitgeplozen. Garanties zijn er misschien niet, maar we hebben onvoldoende gedaan om te voorkomen dat dit in de toekomst weer kan gebeuren.

Staatssecretaris Van der Burg:

Het ingewikkelde is, maar daarin wil ik niet koud of kil overkomen, dat ik hier op dit moment gewoon niet goed op kan reageren richting de heer Van Nispen. Dat is wat het op dit moment simpelweg is. Want dan ga ik vanuit emotie op zijn emotie reageren, of vanuit wat er in mijn verre geheugen zit. Maar dat moet ik niet doen.

De heer Van Nispen (SP):

Dat respecteer ik. Dan laten we hier nu bij, want dan komen we op dit moment niet verder. Ik ga daar wel een motie over indienen. Dan hoop ik dat voordat we dat tweeminutendebat hebben, toch blijkt dat zo'n motie niet nodig is. Dat zou natuurlijk ook nog kunnen: voortschrijdend inzicht bij het ministerie.

De voorzitter:

Goed. Gaat u verder.

Staatssecretaris Van der Burg:

Het gaat snel hoor, voorzitter.

De voorzitter:

Ik ben heel tevreden.

Staatssecretaris Van der Burg:

Dat is helemaal mooi. Er is gesproken over de commissie-Roemer. Wij gaan de aanbevelingen van het aanjaagteam gewoon uitvoeren. Dat is één. En twee: ik heb ergens in de komende weken – dat zijn dus geen maanden – een afspraak staan met de heer Roemer, gewoon even een-op-een, waarbij dit een van de twee onderwerpen is. Het andere onderwerp is migratie, omdat hij ook commissaris van de Koning is, en daarmee rijksheer, maar dit is het andere onderwerp. Dus daar kom ik ook met de heer Roemer zeer binnenkort over te spreken. Uitgangspunt is wel dat wij de aanbevelingen van het aanjaagteam, van de commissie-Roemer, gaan uitvoeren.

Mevrouw **Ellemeet** (GroenLinks):
Dat is goed. Volgens mij stond dat ook in het coalitieakkoord.

Staatssecretaris **Van der Burg**:
Dat klopt.

Mevrouw **Ellemeet** (GroenLinks):
De vraag is natuurlijk: met welke voortvarendheid gaat dat gebeuren? Op welke manier wil de Staatssecretaris de Kamer daarin meenemen na dat gesprek? Ik heb nog een tweede vraag. Is het niet ook een idee om de Nationaal Rapporteur daar misschien bij te vragen? Kan die nog van toegevoegde waarde zijn?

De **voorzitter**:
Het woord is aan de Staatssecretaris. Eerst de vraag hoe de Kamer meegenomen wordt na het gesprek met de heer Roemer.

Staatssecretaris **Van der Burg**:
We leven nu eind februari. Zal ik u voor 1 april een update sturen? Ik zie dat mevrouw Ellemeet daar heel gelukkig van wordt.

De **voorzitter**:
Heel graag. Mevrouw Ellemeet had nog een vraag, maar die ben ik nu even vergeten.

Staatssecretaris **Van der Burg**:
Die ging over de Nationaal Rapporteur.

De **voorzitter**:
O ja, of de aanwezigheid van de Nationaal Rapporteur een toegevoegde waarde heeft bij dit gesprek.

Staatssecretaris **Van der Burg**:
Dat weet ik even niet. U weet wellicht ook dat de Nationaal Rapporteur iets anders gaat doen met zijn leven. Er komt dus een nieuwe Nationaal Rapporteur, die ook weer zelf daar voor een deel over gaat. Dit moet ik dan meenemen in mijn kennismakingsgesprek met de nieuwe Nationaal Rapporteur. Maar dat duurt nog wel effentjes.

Mevrouw **Ellemeet** (GroenLinks):
Dat weet ik toevallig, want mijn zus heeft bij de Nationaal Rapporteur gewerkt. Maar er is natuurlijk meer dan één Nationaal Rapporteur; er zit een heel team achter. Het is fantastisch wat de heer Bolhaar doet, maar daar zit natuurlijk een heel team achter. Mijn punt is meer dat daar natuurlijk ook veel expertise zit over hoe je hier nu mee aan de slag kunt. Betrek die expertise dan bij het nadenken over hoe we die aanbeveling gaan uitvoeren.

Staatssecretaris **Van der Burg**:
Natuurlijk zitten er meer mensen achter. Dat geldt ook voor de Ombudsman en dat soort personen. Alleen – en dat vind ik ook heel mooi – het zijn wel redelijk dominante types die zelf ook bepalen waar ze hun prioriteiten leggen. Dus ik kan niet zeggen dat het team achter de Nationaal Rapporteur er iets mee gaat doen. Maar ik snap uw vraag, dus die gaan we ook even koppelen.

Mevrouw **Ellemeet** (GroenLinks):
Nog één korte opmerking. Het gaat mij er niet om dat zij iets moeten doen, maar zij kunnen misschien meedenken over wat de Staatssecretaris ermee kan doen.

Staatssecretaris **Van der Burg**:
Ja, is dan het antwoord.

De **voorzitter**:
Gaat u verder.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Is het mogelijk... Laat ik het met de microfoon aan doen, dat is ook voor de Nederlandse bevolking prettiger. Is het mogelijk om de Wrs na één jaar te evalueren? Dat wordt wat krap. Ik denk dat we nog redelijk uitgebreid over de Wrs komen te spreken. Ik zie ook dat er nog wel wat aandachtspuntjes leven in dit gezelschap, maar een jaar wordt wel krap. Dat heeft er ook mee te maken hoe we de Wrs gaan invoeren. We doen dat stapsgewijs. Als je dan stappen zet, krijg je meteen te maken met het feit dat je het pas aan het einde de kans geeft om het in volle omvang te doen. Laten we daar bij de bespreking van de Wrs uitgebreid bij stilstaan.

Er was een discussie tussen mevrouw Ellemeet en mevrouw Van der Werf, althans er vond even een uitwisseling van woorden plaats. Dat is niet hetzelfde als een woordenwisseling. Het wordt een interessante discussie die we daarover met elkaar gaan hebben. Ik zie namelijk wel spanning in de teksten die daarover bijvoorbeeld in het coalitieakkoord staan. Daar kunnen we lang en breed over praten, maar je ziet wel het verschil van mening tussen de ene partij in de coalitie en de andere partij, vertaald in een tekst van de gehele coalitie. Het is heel simpel. Toen ik mij meldde op het Plein bij de formateur, vroeg hij aan mij of ik het coalitieakkoord ga uitvoeren als ik Staatssecretaris zou worden. Het antwoord daarop was ja. Dat is volgens mij ook het enige antwoord dat je kunt geven. Ik kan mij iets voorstellen bij het ene punt van kritiek en bij het andere punt van kritiek, maar ik heb in die zin de moeilijke opdracht om die twee met elkaar te verenigen en het coalitieakkoord voortvarend uit te voeren. Dat is waartoe ik verplicht ben en waarmee ik, naar de ene partij misschien iets meer dan naar de andere partij, een soort ereschuld op me heb genomen. De Wrs had er eigenlijk in de vorige coalitie al moeten liggen, uitgaande van het coalitieakkoord. U kunt er anders of genuanceerder over denken, maar het moet wel gewoon uitgevoerd worden. Afspraak is afspraak. Daar ben ik van. Ik zal daarover best flinke discussies kunnen krijgen met mevrouw Ellemeet. Ik ga misschien wel dingen uitvoeren waar zij anders over denkt, want ook ik ken het verhaal uit Duitsland. Daar ligt een spanning, maar daar heb ik mee te dealen. Gaan we het samen doen met de sekswerkers? Dat was een vraag van mevrouw Van der Werf. Ja, maar je ziet dat we in staat zijn om niet alleen de «happy hookers» erbij te betrekken, om het even oneerbiedig te zeggen, maar ook een groep waarvoor het allemaal net wat ingewikkelder is. Mevrouw Bickers refereerde er ook al aan. Er is een categorie die de registratie niet wil en een categorie die het wel wil. De Roma-dames die je ook veel in de prostitutie tegenkomt, is best een lastige groep om in dit soort processen te bereiken. We moeten er wel voor zorgen dat we ons standpunt niet bepalen op basis van de groep die we bereiken, maar dat we dat ook doen op basis van de groep die we niet bereiken en waarvoor wij in de plaats treden. Dat vind ik juist wel een taak van u en van mij. We zijn er niet alleen voor de mensen die we horen, maar nog veel meer voor de mensen die we niet horen. Dat is wel een spannende.

Wij maken daarbij trouwens ook gebruik van vertegenwoordigers. Even voor de helderheid. Totdat ik Staatssecretaris werd, was ik voorzitter van het Aidsfonds. Het Aidsfonds is een organisatie die juist ook in het kader van de representatie van sekswerkers een belangrijke rol heeft. Ik ga op 24 maart naar het Aidsfonds toe. Dat is niet in het kader van kennis-making, want ik ken ze redelijk goed. Maar dan is de opening van het Ugly Mugs-programma. Dat moet ook juist weer een platform zijn, waar sekswerkers met elkaar kunnen communiceren: let hierop, kijk daarnaar,

denk aan die persoon. We zijn daarmee bezig. Het kwam al even langs. Ik dacht dat het de heer Van Nispen was die het erover had. Hij noemde Veilig Thuis als belangrijke bron. Toevallig was ik, totdat ik Staatssecretaris werd, ook voorzitter van Veilig Thuis Rotterdam-Rijnmond. Dat is een vrij grote Veilig Thuis. Ik weet hoe belangrijk die signalen zijn als het gaat om uitbuiting en alle problematiek die daarbij speelt.

Dan de vraag van D66, die ook raakt aan de discussie die mevrouw Van der Werf had met mevrouw Ellemeest, namelijk over de registratieplicht in het kader van anonimiteit. Als je geregistreerd wordt, ben je voor de overheid niet meer anoniem. Voor sommige personen die werkzaam zijn bij de overheid, ben je ook niet meer anoniem. We gaan natuurlijk wel heel goed regelen dat niet iedereen zomaar bij die gegevens kan komen. Daar zit wel een enorme spanning in. Mevrouw Van der Werf vroeg: als je geregistreerd bent, heb je dan bepaalde voordelen van het feit dat je geregistreerd bent? Dat kan de kans dat je je registreert, vergroten, want de coalitiepartijen hebben in het coalitieakkoord de sanctie op niet-registreren eraf gehaald. Als je iets moet wat je niet wilt, maar je wordt niet gestraft als je het niet doet, dan stimuleert dat niet dat je het gaat doen. Waarom zou je iets doen wat je niet wilt, als je er niet voor gestraft kan worden als je het niet doet? Dan moet je aan de beloningskant gaan zitten, maar dat strookt weer niet helemaal met het anoniem kunnen blijven in het kader van de registratie. Dan moet je «uit de kast komen», om een wat rare term in dit verband te gebruiken, wil je er benefits van plukken. Dat is dus een heel ingewikkelde.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

De Staatssecretaris heeft daar helemaal gelijk in. Ik heb daar ook over nagedacht. Ik had daar twee gedachten bij. Enerzijds zit er bij een groep mensen, die overigens breder is dan deze doelgroep, wantrouwen over de manier waarop de overheid haar ICT op orde heeft. We hebben allebei een paar akkefietjes gezien dat er van tevoren werd gezegd dat de gegevens veilig waren, maar dat achteraf bleek dat Jan en alleman het bij een lokale overheid of organisatie kon inzien. Daar kun je volgens mij iets aan doen, want het zit 'm in de hardware, zeg maar. Aan de andere kant zie ik het niet zo voor me dat mensen met een uitgeprint registratieformulier naar een bankgebouw toe lopen. Er zit nu een bepaalde weerzin bij financiële instellingen om iemand bepaalde diensten te verlenen, omdat het in het witwascircuit zou zitten. Daarom vroeg ik naar de uitkomsten van het onderzoek, waar ook mijn collega's Hammelburg en Van Weyenberg om hebben gevraagd. In hoeverre is dat waar? Volgens mij kun je vanuit die twee hoeken iets doen, zonder dat het elkaar bijt.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

We moeten hoge veiligheidseisen stellen aan het systeem. Dan bedoel ik gewoon het systeem, de hardware. We moeten ook hoge eisen stellen aan wie er in het systeem mogen. Laat daar geen misverstand over zijn. Ik noem maar even wat: een politieagent kan niet in het systeem, maar bepaalde politieagenten kunnen wel in het systeem. Als je als ambtenaar ongeoorloofd het register raadpleegt, dan pleeg je een ambtsmisdrijf. Daar moet dan ook op gehandhaafd worden. We gaan de gegevens ook niet in bijvoorbeeld het openbare systeem van de Kamer van Koophandel zetten. Dat moeten we allemaal niet doen. Ik noem de Kamer van Koophandel, maar het gaat ook om andere diensten die meer aan de overheid gekoppeld zijn. Dat moeten we op die manier niet met elkaar doen. En ja, als het gaat om verzekeraars en banken, dan is de praktijk dat er vele bedrijven zijn – dat is het ingewikkelde, want dat zijn private instellingen – die zeer terughoudend zijn met het leveren van diensten aan deze categorie mensen. Dat heeft bijvoorbeeld te maken met het risico van crimineel geld. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat u als Kamerleden – niet als persoon – daar inmiddels ook onder valt, omdat u een PEP bent.

Ik ken voorbeelden van PEP's, Politically Exposed Persons, voor degene die dat niet weet, van wie verzekeraars zeggen: ik wil jou niet meer in het mandje hebben, want als PEP ben je ook al te veel een risico geworden. Ja, dat kan. Dat is voor u minder vervelend dan het voor deze categorie is. Ik zeg «u», maar ik val ook in de categorie politici, geen misverstand. Maar het is vervelend voor u en voor mij. Alleen zijn er bij ons andere vooroordelen en heeft het wel een andere uitwerking dan voor deze groep. Dat heeft te maken met het wegnemen van de stigmatisering en met een aantal andere dingen die we daarin moeten doen.

Mevrouw Van der Werf noemde het punt van de pinautomaat. Dat is belangrijk en tegelijkertijd ingewikkeld. Als je pint, voorkom je aan de prostitutiekant het witwasverhaal. Eigenlijk zou je moeten zeggen: prostituees moeten alleen maar willen pinnen. De klanten van de prostituees denken daar ongetwijfeld genuanceerder over. «Schat, wat staat hier op onze en/ofrekening? Kun je die € 75 even uitleggen?» Ik kan me daar zomaar wat beperkingen bij voorstellen. Dat heeft wel te maken met het wegnemen van de vooroordelen en de stigmatisering die er is. En dat «schat» was uiteraard niet tegen de voorzitter, maar tegen de denkbeeldige partner thuis.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Ik vond het al winst dat het «schat» niet man of vrouw was.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Ik ben Amsterdammer. Ik weet niet of u weleens in een Amsterdamse kroeg bent geweest. Daar zegt de kroegbaas tegen iedereen «schat», ongeacht de sekse. Dat doe ik helaas ook te veel, dus ik moet daar ook op letten.

Zelfredzaamheidscriteria zijn heel belangrijk. Dan gaat het om vragen als: zit je hier wel of niet gedwongen? Doe je dit als potentieel slachtoffer of niet? Dan krijg je vragen als: doe je dit voor de eerste keer of heb je al ervaring in dit werk? Dat kan een criterium zijn. Hoe zit je met familie en vrienden, heb je bijvoorbeeld familie en vrienden of kennissen in Nederland? Weet je überhaupt waar je bent? Of ben je hier voor de deur afgeleverd door een meneer die buiten in de auto zit te wachten tot je terugkomt en het geregeld is? Heb je huisvesting? Heb je vervoer? Hoe ben je hier gekomen? Heeft die meneer die ik net noemde, je voor de deur afgezet? Wat is de motivatie waarom je het doet? Dat zijn vragen die gesteld kunnen worden. Het gaat ook om taalvaardigheid: zit je hier met een papertje waarvan je zo ongeveer de juiste tekst moet voorlezen? U weet dat ik ook migratie doe. Dat gaat ook over asiel vragen. Daar gaat het ook over de geloofwaardigheid van het verhaal. Die geloofwaardigheid moet je ook testen bij deze vrouwen, maar dan niet in de zin van geloofwaardigheid zoals je dat doet bij asiel. Het gaat erom dat de vakman of -vrouw die jou de vragen stelt, uit het totaal van jouw verhaal moet afleiden of je, voordat je hier naar binnen ging, een korte instructie hebt gekregen om deze te dingen te zeggen, zodat je de registratie krijgt en het allemaal wel goed komt. Of zit het intrinsiek in jouzelf en ben je geen slachtoffer maar iemand die het zelfstandig wil? Met de beperkingen, zo zeg ik er meteen tegen de heer Van Nispen bij. Als je het zelfstandig wilt, en er geen sprake is van dwang of foute drang, kan dat willen nog steeds te maken hebben met die ongelijkwaardigheid waarover we in het begin van dit gesprek spraken. Daarom moeten u en ik het gesprek niet voeren, maar mensen die er goed mee bezig zijn.

Over de Wrs heb ik het gehad. Voor de zomer de verkenning, na de zomer de start van de consultatie. Ik ben aan het kijken, ook in het licht van het coalitieakkoord, wat we moeten doen met de Wrs. Komen we met een nota van wijziging of komen we met een nieuwe Wrs? Daarbij een hele nadrukkelijke kanttekening: het heeft te maken met tijd. Als het verschil tussen een nota van wijziging en een nieuwe Wrs betekent dat een nieuwe

Wrs over tweeënhalft jaar komt, dan lopen we het risico dat we dezelfde situatie krijgen als in de vorige periode, namelijk: nu is er bijna sprake van een nieuw kabinet, laten we het nu maar demissionair verklaren. Of, onverhoopt, althans in de meerderheidsvariant: het kabinet valt; jammer, dan heeft de vragende partij dit niet binnengehaald en de andere hebben wel hun punten binnengehaald. Ik ben ook verplicht ervoor te zorgen dat alle onderdelen van het coalitieakkoord zodanig op tijd worden uitgevoerd dat zij die op andere punten hebben betaald en hierop geleverd hebben gekregen, ook waar voor hun spreekwoordelijke geld krijgen. Dat zeg ik in de openheid van deze vergadering.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Dat de Staatssecretaris aandacht heeft voor de snelheid, spreekt me zeer aan, ook omdat ik zie dat veel gemeenten steeds minder beleid hebben op dit gebied. Dat was er bij driekwart van de gemeenten, maar het is inmiddels minder dan de helft van de gemeenten. Als dit nog langer duurt, vrees ik dat juist de kwetsbaarste mensen daar de dupe van worden. Ik zou ook in dat licht de Staatssecretaris willen aanmoedigen tot snelheid. Naast politieke gegevens zijn er ook noodzakelijkheden vanuit de samenleving. Het duurt al zo lang met deze wet. Het is tijd voor helderheid, juist ook naar de decentrale overheden.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Ik ben de datum even kwijt, maar ik hoorde in ieder geval gisteren of eergisteren dat ik zeer binnenkort ook met de Minister van Justitie en met burgemeesters om de tafel zit over prostitutie. Dan lijkt me dit een terecht aandachtspunt.

De **voorzitter**:

Gaat u verder. U mag ook eerst even een drankje nemen.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Even een beetje de stembanden smeren. Over de planning van de Wrs heb ik met u gesproken.

Er is gevraagd of de coronasituatie voldoende is meegenomen in de nulmeting. Dan ben ik bij de heer Van Nispen. Het onderzoek is uitgevoerd ten tijde van corona. Het pieken van de nieuwe advertenties laat zich lastig verklaren. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik hier nu gewoon de tekst aan u voorlees. Het is mogelijk dat de piek in november samenhangt met een verbod op sekswerk vanwege de coronamaatregelen. De derde piek, vanaf juni, kan mogelijk samenhangen met het feit dat vergunde bedrijven na ongeveer een jaar coronamaatregelen weer open mochten. Dus ja, corona kan het nadrukkelijk beïnvloeden hebben.

De heer Van Nispen had ook nog een vraag over de politie. De laatste, voorzitter, en dan stop ik eventjes, want we krijgen ook nog een tweede termijn. Die gaat over de capaciteit van de politie als het gaat om mensenhandel. De uitstroom is daar buitengewoon hoog. Ik ben het wel met de heer Verkuijlen eens, die zei: ook als het gaat om mensenhandel en prostitutie, kan er gewoon carrière worden gemaakt binnen de organisatie. We zien op dit moment wel een hoge uitstroom bij de politie als totaal. Dat lossen we in deze situatie en deze arbeidsmarkt niet op. Wel is het zo dat er mede naar aanleiding van de motie-Segers/Asscher nadrukkelijk nieuwe specialisten mensenhandel worden geworven. Er is ook een stijgende lijn bij de politie als het gaat om aangeleverde verdachten. Dat levert daarna ook weer allerlei uitvoeringsproblemen op, maar dat is wel aan de orde.

Ik stop nu even, voorzitter.

De **voorzitter**:

Ik dank u zeer. Dan kijk ik even naar de leden of er behoefte is aan een tweede termijn. Die is er. Dan heeft u 1 minuut en 20 seconden.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Ja, voorzitter, dan pak ik nog even het punt ...

De **voorzitter**:

Mevrouw Kuik, ik ga u het woord geven.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Ha ha, dank! Een punt dat ik net niet heb kunnen maken. Allereerst dank voor de beantwoording. Ik heb nog een vraag in het kader van de proeftuin aangiftebereidheid. We zien dat er obstakels zijn zoals enorme wachttijden. Ik ben benieuwd of de Staatssecretaris kan aangeven waar die lange doorlooptijd door wordt veroorzaakt. Zijn er bijvoorbeeld te weinig beschikbare rechters? Welke oplossingen verwacht de Staatssecretaris hier?

Dan nog even op het punt waar ik de eerste termijn mee begon. Ik ben het er helemaal mee eens dat we de trias politica hebben en dat we ervoor moeten oppassen dat we daarin treden. We hebben wel een motie aangenomen – de motie is samen met de ChristenUnie ingediend – waarin de volgende opdracht wordt gegeven: in het kader van het wetsvoorstel Regulering sekswerk en het wetsvoorstel Seksuele misdrijven de regering te verzoeken dat betaalde seks met 16-minners strafverzwarend is en te voorzien in strafbaarheid van betaalde seks met personen onder de minimumleeftijd voor legale prostitutie. Ik vraag de Staatssecretaris om daar toch nog even naar te kijken in het kader van het WODC-onderzoek. Het gaat niet zozeer om het kernpunt van de lage straffen, maar meer om de waardering dat de klanten de kernoorzaak zijn van misstanden, van mensenhandel. Kan hij in die context de motie even meenemen?

De **voorzitter**:

Dank u wel. Meneer Verkuijlen, VVD.

De heer **Verkuijlen** (VVD):

Dank, voorzitter. Ook dank voor de beantwoording door de Staatssecretaris. Met betrekking tot de criminele uitbuiting zie ik wel iets meer dan alleen de preventieve kant en bewustwording. Bovendien is het een stigma dat het alleen in kansarme gezinnen voorkomt. Het kunnen ook kinderen zijn uit heel welgestelde gezinnen die hiertoe verleid worden. De bewustzijnsontwikkeling bij ouders en jongeren is dus heel erg belangrijk. Maar ik zou toch ook wel willen pleiten voor echte slagkracht om dit aan te pakken. Ik zou u ook willen vragen om de ondermijnende criminaliteit en het aanpakken van de achterliggende daders nadrukkelijk met uw collega, de Minister van Justitie en Veiligheid, te agenderen.

Dank voor de antwoorden over het surfprofiel. Kunt u nog iets concreter zeggen wanneer dit bekend wordt?

Dan het derde, waar ik van mening was dat ik daar eventueel een motie over zou indienen. Ik ben wel blij met uw toezegging dat u bereid bent om het mee te nemen, maar ik hoorde wel uw disclaimer aan het begin toen u het woord «meenemen» nog even in een bepaald daglicht zette. Wil u mij vergeven dat ik daarin misschien toch iets concreter zou willen zijn? Ik zou heel graag van u de toezegging willen dat u gaat onderzoeken of het mogelijk is om slachtoffers van mensenhandel langduriger dan die zeven jaar te monitoren. Ik ben erg benieuwd – ik vind het ook helemaal niet erg als u daarmee komt – welke beletselen daaruit voortkomen, want dan wil ik nadrukkelijk met u naar die beletselen kijken.

Dank u, voorzitter.

De voorzitter:

Ik dank u zeer. Mevrouw Van der Werf, D66.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Voorzitter, dank u wel. Ik zal deze tweede termijn gebruiken om twee vragen te stellen waarvan ik niet helemaal scherp heb of deze beantwoord zijn.

Daarvoor zou ik de Staatssecretaris een compliment willen geven voor zijn heldere beantwoording en voor de mix van de persoonlijke tint die hij aan dit onderwerp heeft gegeven qua hoe hij erin zit met de helderheid die hij geeft over zaken als het coalitieakkoord. Volgens mij noemen de Amerikanen dat «straight shooter». Het is in ieder geval heel prettig voor de commissie om op die manier met elkaar om te gaan in het debat.

Volgens mij zijn er nog twee punten blijven liggen. Het eerste punt ging over het voorstel van het Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel voor dat online platform. Het gaat dus om een laagdrempelige vorm van contact en wat we daarmee kunnen doen. Volgens mij vroeg mevrouw Kuik daar ook al naar bij een collega.

Dan het andere punt. Ik vroeg naar de juridische onderbouwing voor dat hoge risico op witwassen. We hebben het wel even gehad over pinautomaten en partners, maar niet over of het terecht is dat bedrijven bepaalde groepen mensen in die categorie scharen. Daar zou ik dus nog graag iets meer over horen.

De voorzitter:

Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Ellemeet van GroenLinks.

Mevrouw **Ellemeet** (GroenLinks):

Dank u wel. Ook van mijn kant dank voor de beantwoording en voor het levendige debat. We gaan terugkomen op die Wet regulering sekswerk. Heel eerlijk, ik vind het echt een treurige zaak. Ik denk dat de sekswerkers hier gewoon niet bij gebaat zijn. Maar dat is niet voor nu. Daar gaan we op een ander moment op terugkomen.

In mijn eerste termijn raakte ik kort het punt aan dat ook de rapporteur maakte, namelijk dat er behoefte is aan meer longitudinaal onderzoek, dus naar de lange termijn. Dat is ook een beetje wat de heer Verkuijlen zegt. Mijn vraag aan de Staatssecretaris is: erkent hij het belang daarvan? Hoe wil hij dat op een aantal thema's rond mensenhandel inzetten?

Ten slotte was ik nog iets vergeten in mijn eerste termijn. Ik heb namelijk op 16 december een motie ingediend over het onderzoeken of structurele aandacht voor geweld tegen vrouwen kan worden ondergebracht bij de Nationaal Rapporteur. Die motie is aangenomen. Ik vroeg me af of de Staatssecretaris weet – maar misschien zit het niet in zijn map – hoe het daarmee staat.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Het woord is aan de heer Van Nispen van de SP.

De heer **Van Nispen** (SP):

Dank u wel, voorzitter. Ook ik vind de opstelling van de Staatssecretaris op dit thema goed. Ik vind het een prettig debat. Ik mis nog wel een antwoord op de door mij gestelde vraag over de wet voor strafbaarstelling van klanten van slachtoffers van mensenhandel. Hoe zit dat met de campagnes? Dat mag eventueel ook later per brief, omdat het natuurlijk pas net is ingevoerd en we de effecten misschien pas later gaan zien. Ik kan me dus voorstellen dat er in een voortgangsrapportage of iets dergelijks op terug wordt gekomen.

Ik had ook nog gevraagd naar de mogelijke rol van de Centra Seksueel Geweld bij bijvoorbeeld slachtoffers van gedwongen prostitutie.

Of ik heb niet opgelet, maar ik miste ook nog de uitwerking van de motie van de SP en BIJ1 over de sociale en juridische positie van de prostituees. Ik heb daar nog onvoldoende over gehoord, in ieder geval in mijn optiek. Voorzitter, ten slotte. Ik ben niet boos, maar ik ben wel een heel klein beetje teleurgesteld in de opstelling van de regering – ik betrek het niet persoonlijk op deze Staatssecretaris – in dat verschrikkelijke incident, het Essex-drama. Ik mag toch echt hopen... Ik ga mezelf niet herhalen, want ik heb daar voldoende over gezegd. Volgens mij is het echt belangrijk dat we gewoon precies weten wat daar is gebeurd is en dat dit wordt opgehelderd. Ik hoop echt dat daar niet een motie voor nodig is. Ik zou het gewoon jammer vinden als we moeten stemmen over de vraag: willen we nou wel of niet precies weten wat daar gebeurd is en hoe we een dergelijk drama in de toekomst kunnen voorkomen? Ik hoop dus dat daar geen motie voor nodig is, maar anders moeten we die indienen.

De voorzitter:

Ja, dan gaan we dat zo meteen wellicht nog horen. Vraagt u nu voor de zekerheid een tweeminutendeбат aan of wacht u daar nog even mee?

De heer Van Nispen (SP):

Nee, daar wacht ik nog even mee. Dat mag ook iemand anders doen als iemand anders toch van plan is om een motie in te dienen. Maar ik wacht ook nog op het voortschrijdend inzicht van de regering. Het aanvragen van een tweeminutendeбат kan ook nog later.

De voorzitter:

Zeker. Dat is ook zo. Ten slotte mevrouw Bikker van de ChristenUnie.

Mevrouw Bikker (ChristenUnie):

Voorzitter. Dank u wel. Ik wil de Staatssecretaris bedanken voor zijn beantwoording. Je kunt duidelijk merken dat de Staatssecretaris niet alleen praat vanuit de vele goede papieren voornemens, maar dat hij ook heeft gezien wat zich afspeelt in deze sector. Dus dank daarvoor. Ook dank voor zijn zeer gemotiveerde inzet op dit terrein.

Voorzitter. Ik heb een paar punten waar ik nog geen antwoord heb gehad op mijn vragen. Die ga ik dan maar noemen in de 120 seconden, waar al een stukje van af is. Allereerst heb ik gezegd: zicht op de problematiek is zo belangrijk. Juist daarom heb ik benoemd hoe tragisch het is dat het aantal meldingen bij CoMensha daalt. Ik vroeg de Staatssecretaris naar de AVG en naar hoe de niet-opsporingsinstanties toch kunnen gaan melden. Kan hij daar nog op ingaan?

Mijn tweede vraag die ik graag nog beantwoord zou zien, gaat over de contextuele aanpak. Die aanpak zie je in het Verenigd Koninkrijk meer, bijvoorbeeld een pooierverbod bij scholen en hulpverlening als op een roc of waar dan ook juist meer van deze problematiek speelt. Hoe ziet hij dat? Kan hij daarmee komen? Dat stond in het licht van de uitvoering van de motie-Kuik/Van der Graaf. Deze motie vroeg om een plan om de minst zichtbare groep slachtoffers van mensenhandel en uitbuiting beter in beeld te krijgen en om daarbij ook in het bijzonder te kijken naar de

anonieme chatfuncties die daarbij behulpzaam zijn – mevrouw Van der Werf had het daar al over – ook in het kader van criminele uitbuiting. Dit was ook gericht op seksuele uitbuiting. Wat mij betreft is het voor samen. Voorzitter. Mijn laatste vraag waar ik nog geen antwoord op heb gehad, ziet op het contact met de gemeenten en de invoering van de Wrs. Wat kan nu al worden gedaan, zodat gemeenten niet nog minder beleid gaan hebben op dit gebied, waar dat juist zo hard noodzakelijk is? Ik weet nu dat de Staatssecretaris binnenkort met de Minister en de burgemeester spreekt. Kan hij er ook voor zorgen dat de gemeenten ook nu al op hun qui-vive zijn, zodat zij hun taak al echt serieus nemen in het bevorderen van de veiligheid van allen die actief zijn in de prostitutie?

Dank u wel.

De voorzitter:

Ik dank u zeer. Wil de Staatssecretaris meteen antwoorden of wil hij even schorsen?

Staatssecretaris Van der Burg:

Ja, waarbij de ambtenaren die het nu horen heel hard hiernaartoe moeten hollen.

De voorzitter:

We schorsen voor enkele ogenblikken.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De voorzitter:

Het woord is aan de Staatssecretaris voor zijn tweede termijn.

Staatssecretaris Van der Burg:

Dank u, voorzitter. Ik heb beloofd dat ik het kort zal houden, zodat u voor 18.00 uur klaar bent. En als mijn autocue nu opengaat, wordt het leven helemaal mooi. Nou ja, telefoon.

Ik begin met de heer Van Nispen, over Essex. De Belgische en Nederlandse politie hebben aangegeven dat zij goed gaan reflecteren op deze casus. «Deze casus», dat klinkt veel te zakelijk. Het was gewoon een gruwelverhaal. Zij gaan nadrukkelijk kijken welke lessen zij daaruit kunnen trekken. Ik ga u in ieder geval informeren over de resultaten van deze reflectie. Dat kost wel even tijd. Ik ben van plan om dat voor de zomer te doen.

De voorzitter:

Ik kijk even naar de heer Van Nispen of dat een motie gaat voorkomen.

De heer Van Nispen (SP):

Vooralsnog wel. Ik wil de Staatssecretaris nog wel graag meegeven dat het mij vanwege de zwaarte van deze zaak verstandig lijkt om na te denken over de vraag of een extern onderzoek niet beter is, want er is al een interne reflectie geweest. Nu gaan de politie in Nederland en België nog een keer naar hun eigen handelen kijken. Ik werp hier de vraag op of dat verstandig is. Denken wij daarna niet nog steeds: was dit het nou? Moet er dan daarna alsnog een extern of onafhankelijk onderzoek komen? Ik dien niet meteen een motie in. Ik geef de Staatssecretaris de kans om zelf de waarheid goed op tafel te krijgen.

De voorzitter:

De Staatssecretaris nog hierop.

Staatssecretaris Van der Burg:

Wellicht is dit ook juist een discussie voor na de interne reflectie. Dan kun je zien wat de interne reflectie heeft opgeleverd en hoe bevredigend dat is. Een oproep tot nadenken is altijd goed. Dat moet je zeker doen, vooral bij deze casus, maar ik kan mij voorstellen dat ik straks kijk wat de reflectie heeft opgeleverd en dan in mijn verhaal naar u toe meeneem wat ik daarvan vond en hoe ik daar procesmatig mee omga.

De heer Van Nispen (SP):

Dat stel ik op prijs. Dank daarvoor. Dan toch nog heel kort. Er was al een interne reflectie. Wat maakt deze reflectie anders dan de reflectie die er al was, die ook in het antwoord op de Kamervragen stond?

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Daar kan ik op dit moment echt niks zinnigs over zeggen. Ik weet dat dat heel erg onbevredigend is.

Richting de heer Verkuijen: het herhaald slachtofferschap gaan wij als belangrijk onderwerp nadrukkelijk meenemen in ons nieuwe programma. Dat is één. Twee. We werken op dit moment samen met VWS aan een plan van aanpak voor kwetsbare jongeren. Daarover wordt u nog voor de zomer geïnformeerd. Dat is twee. En het CKM werkt samen met een aantal partijen aan het Nationaal Actieplan Digitalisering. Dat heeft hier ook mee te maken, want het gaat bij deze groep juist ook om de onlinecommunicatie.

De heer **Verkuijen** (VVD):

Met betrekking tot het herhaald slachtofferschap, nog even precies. In de technische briefing hebben we het ook even tegen de Nationaal Rapporteur aangehouden. Als u het nog even wilt aanvullen en de dialoog met de Nationaal Rapporteur wilt opzoeken, zou u mij heel gelukkig maken.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Als ik dat kan doen door dat toe te zeggen, bij dezen. Ik zie meteen hoe gelukkig u daardoor bent.

De **voorzitter**:

Mooi is dat. Mevrouw Bikker.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

De Staatssecretaris noemt ook het digitaal actieplan waar het CKM mee bezig is. Ik zou hem willen vragen hoe hij de Kamer daarover informeert. Ik herinner me uit eerdere antwoorden dat daar ook een financiële component in zat. Als hij hierover bericht, zou hij dan ook over de financiële kant willen berichten? Dan blijft dit niet alleen bij een mooi plan, maar krijgt het ook uitvoering.

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Ja, is het korte antwoord op de laatste vraag. Wij gaan de resultaten van het Nationaal Actieplan Digitalisering ook meenemen in ons programma. Op de laatste vraag dus een nadrukkelijk «ja» richting mevrouw Bikker. Ik kom nog even terug op Roemer. Ja, op de een of andere manier kijk ik u aan bij Roemer, ik weet niet waarom. Op 19 mei komt dat aan de orde bij SZW. Dat heeft te maken met arbeidsmigratie. Dan heeft de Kamer een commissiedebat met de Minister van SZW en dat gaat specifiek hierover. Die wilde ik dus nog even in dat kader meegeven.

Mevrouw **Ellemeet** (GroenLinks):

Ik heb dan een vraag. U gaat dus met de heer Roemer spreken over de uitvoering van die aanbevelingen. Hoe moet ik dat dan zien? De Minister van SZW is ermee bezig en u bent ermee bezig. Hoe haakt dat in elkaar?

Staatssecretaris **Van der Burg**:

Moet ik even kijken! Ik kwam de heer Roemer tegen in een ander verband, namelijk toen ik in Venray op bezoek was om te spreken over de aanwijzing die geen aanwijzing was, of toch wel. Dat is voor sommigen van u en voor uw collega's. In dat kader kwam ik de heer Roemer tegen en toen kwamen we te spreken over de inzet van arbeidsmigranten. We hebben toen tegen elkaar gezegd dat we een afspraak zouden maken om het hierover te hebben. Zo is die afspraak tot stand gekomen. Eigenlijk had ik toen moeten zeggen dat hij niet bij mij moest zijn, maar bij de Minister van SZW. Maar dat is niet waar, want ik heet weliswaar geen Staatssecretaris van Asiel, maar Staatssecretaris van Justitie en

Veiligheid, maar ik heb wel de portefeuille Asiel en Migratie. We focussen ons altijd op die 20% tot 25% die via asiel binnenkomt, maar het overgrote deel komt voor de liefde, studie of werk. Juist daarom wil ik het er met hem over hebben. Ik moet even kijken hoe ik dat weer koppel aan de Minister van SZW.

De voorzitter:

Gaat u verder.

Staatssecretaris Van der Burg:

Ik heb over het algemeen meer meningen dan bevoegdheden.

De voorzitter:

Dat is een groot probleem van meer mensen.

Staatssecretaris Van der Burg:

De cirkel van invloed en de cirkel van betrokkenheid. Die van betrokkenheid is wel groter bij mij.

Ik ben het eens met mevrouw Kuik die zegt dat de klant een oorzaak is van uitbuiting en mensenhandel, maar niet dé oorzaak. Dat is echt de mensenhandelaar die zich daarin misdraagt. Alleen hebben wij niet voor niets een aantal dingen met elkaar afgesproken. De klant heeft er ook een taak in, bijvoorbeeld door te verifiëren hoe oud de mevrouw is die tegenover hem staat en of hij aanwijzingen heeft dat er sprake is van uitbuiting of mensenhandel, ook als de mevrouw in kwestie nadrukkelijk wel volwassen is. De hoofdoorzaak is echter de uitbuiting. De klant kan indicaties hebben, zoals de omgeving waarin hij zich bevindt en wat hij verder heeft geregistreerd. Maar om hem tot hoofdoorzaak te maken, vind ik iets te sterk uitgedrukt. Verder zal ik uw vraag doorgeleiden naar de Minister van Justitie en Veiligheid. Het past namelijk ook bij het wetsvoorstel Seksuele misdrijven.

De vraag over de doorlooptijden was ook van mevrouw Kuik. Daar heb ik een heel onbevredigend antwoord op: dat weten we niet.

Mevrouw Kuik (CDA):

Is dat iets waar de Staatssecretaris naar gaat kijken? Hoe gaan we de knelpunten voor de aangiftebereidheid wegnemen, waar de doorlooptijd er een van is?

Staatssecretaris Van der Burg:

Er loopt een «proeftuin aangiftebereidheid». Die loopt bij de politie, samen met het Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel. Daar is dit een onderwerp.

Mevrouw Kuik (CDA):

Dus als ik het goed begrijp komt dit punt terug in die proeftuin.

Staatssecretaris Van der Burg:

Zodra ik de uitkomsten heb gelezen en verwerkt, krijgt u ze.

De voorzitter:

Dank u wel. Gaat u verder.

Staatssecretaris Van der Burg:

Even kijken. Deze heb ik volgens mij al beantwoord. Ja. De heer Van Nispen vroeg naar het Centrum Seksueel Geweld. Dat centrum heeft ook een rol bij de hulpverlening van mensen die uitgebuit zijn. Sorry, maar de heer Van Nispen keek alsof hij niet helemaal tevreden was.

De voorzitter:

Zo kijkt hij altijd.

Staatssecretaris **Van der Burg**:
Het is bijna uitlokking van een interruptie.

De heer **Van Nispen** (SP):
Excuus aan de Staatssecretaris. Dat is mijn standaard gezichtsuitdrukking. Daar went u wel aan.
Maar mijn vraag zou zijn hoe de slachtoffers specifiek naar het Centrum Seksueel Geweld toegeleid worden.

Staatssecretaris **Van der Burg**:
Ik snap dat een tevreden SP'er een soort contradictio in terminis is. Maar ik kom er nog op terug, want ik heb er nu geen goed antwoord op.

De heer **Van Nispen** (SP):
Ik ben erg tevreden met dit antwoord.

Staatssecretaris **Van der Burg**:
Kijk eens aan. Pas op, hè? Voor u het weet heeft u een functioneringsgesprek. Dat moeten we zien te voorkomen!

De **voorzitter**:
Het wordt nu wel erg jolig! Het aantal kijkers groeit ook. Zegt het voort, je moet gaan kijken. Gaat u verder.

Staatssecretaris **Van der Burg**:
Zicht op slachtofferschap, noemde mevrouw Bikker. Dat neem ik mee in het nieuwe programma.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Bedoelen we dan hetzelfde? Namelijk vooral dat hulpverleners weten wanneer ze kunnen gaan melden?

Staatssecretaris **Van der Burg**:
Dat raakt aan een ander punt. U noemde net ook CoMensha. De politie is verplicht om de gegevens door te geven. Zorgverleners niet en cliënten van zorgverleners kunnen zeggen dat ze niet willen dat hun gegevens worden doorgegeven. Dan kun je niet tegen de zorgverleners zeggen dat ze anonieme gegevens moeten doorgeven, want dan kan men niet zien of er sprake is van dubbelstellingen. Dat kun je wel als het gewoon op naam gaat: mevrouw De Vries en mevrouw De Vries, dat is dezelfde persoon. Bij anonieme gegevens kan dat niet. Het lastige is dus dat je die gegevens niet bij elkaar mag optellen of op elkaar mag stapelen. Dat is het punt dat CoMensha noemt. CoMensha zegt hierover in een brief, die u volgens mij vorige week ook hebt gehad, dat het een strakke uitleg is van de AVG. Het ingewikkelde is dat mijn ambtenaren zeggen dat het niet alleen een strakke uitleg, maar ook de juiste uitleg is van de AVG.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):
Dan is mijn vraag: is er niet te kijken naar een uitleg van de AVG waarmee we wel zo veel mogelijk bevorderen dat er gemeld wordt, niet alleen door de opsporingsinstanties, maar ook door andere instanties? Want deze meldingen waren er ook voordat de AVG in werking trad, zonder dat de privacy van de mensen enorme geschonden werd. Ik heb altijd begrepen dat de AVG niet bedoeld is om strakkere richtlijnen neer te leggen dan voor die tijd, maar bedoeld is om de privacy te beschermen in het geval dat de Staatssecretaris noemt. Ik zou hem dus toch willen vragen om te kijken wat er mogelijk is. Als dat vanuit het ministerie ingewikkeld is, omdat men zich al zeer verbonden heeft met de uitleg die de Staatssecre-

taris net gaf, moet misschien een zeer wijze professor aan een universiteit of iemand anders er een kleine, korte studie naar doen. Het is toch wel heel spijtig dat het zicht steeds verder vermindert. Daar ging het ons uiteindelijk om, want slechts 11% van de minderjarige slachtoffers wordt nog gemeld. Dat is wel heel treurig.

Staatssecretaris Van der Burg:

Laat ik met u afspreken dat we het meenemen in de handreiking die we gaan maken over gegevensdeling, want ik snap het punt van mevrouw Bikker wel. Ik moet wel zeggen dat ik in de zes weken dat ik hier zit, de term «AVG» best wel vaak hoor in het kader van beperkingen, gegevensdeling en zaken voorkomen. Ik moet u eerlijkheidshalve zeggen dat ik al wat keren ondiplomatieke woorden hierover heb gebruikt. Die zal ik hier uiteraard niet uitspreken.

De voorzitter:

Nee, nee. Gaat u verder.

Staatssecretaris Van der Burg:

En uh ... O sorry, ik dacht dat u het tegen mij had.

De voorzitter:

Nee, nou ja... Ik hoorde dat mevrouw Bikker buiten de microfoon vroeg: wanneer? Wanneer kunt u er iets meer over zeggen? U zei dat u het zou meenemen in een bepaald stuk. Wanneer kunnen we dat verwachten?

Staatssecretaris Van der Burg:

Ik vraag het nu aan de autocue op mijn telefoon. Voor de zomer! Ziet u dat? Wat een briljant systeem is dit!

De voorzitter:

Het is een soort Siri.

Staatssecretaris Van der Burg:

Ja, alleen was dit Luuk en niet Siri, maar goed. Met webcrawlers wordt al wel gewerkt. Ook daar is de vraag of het mag van de wet. Dan komt weer dezelfde afkorting die we net noemden. Het kan zijn dat rechters gaan zeggen dat het wel ver gaat om dingen van het internet te plukken. Er wordt in dat kader geëxperimenteerd.

De voorzitter:

Gaat u verder.

Staatssecretaris Van der Burg:

Mevrouw Ellemeet vroeg naar de motie en of er daarbij een rol is voor de nieuwe rapporteur. We hebben sinds heel erg recent ook een nieuwe regeringscommissaris. Dat is breder dan dit, maar dat gaat ook over seksueel overschrijdbaar gedrag, om het zo maar even te omschrijven. We moeten even kijken of het in het mandaat van de nieuwe rapporteur komt, maar we moeten ook even kijken hoe we het gaan onderbrengen bij de regeringscommissaris.

Mevrouw Ellemeet (GroenLinks):

Daar kan ik me wel iets bij voorstellen, maar wanneer horen we dan hoe dat heeft uitgepakt, wat de beslissing is geworden?

Staatssecretaris Van der Burg:

Ik denk dat het het meest zuivere is om dat te doen zodra ik heb gesproken met de nieuwe rapporteur. Dan kan zij of hij dat met mij

uitkristalliseren, als dat een goed woord is. Ik weet niet wanneer dat is. Die persoon wordt in mei, zeg ik uit m'n hoofd, benoemd.

De voorzitter:

Maar voor de zomer?

Staatssecretaris Van der Burg:

De benoeming is in mei. De kanttekening bij «voor de zomer» is dat ik nog niet weet wie het is en of hij een opzegtermijn in z'n oude baan heeft van drie maanden of dat hij gewoon in juni start. Maar vrij snel nadat zij of hij begonnen is, zorg ik dat ik een afspraak heb. En vlak na die afspraak weet u het.

De voorzitter:

Dat was het, of heeft u nog meer?

Staatssecretaris Van der Burg:

Ik ben er bijna, voorzitter. Anders worden er nog een paar mensen boos op mij.

Hoe staat het met de uitvoering van de motie-Van Nispen/Simons? Wij zijn op dit moment, samen met de sekswerkersalliantie, bezig met een plan van aanpak. In het voorjaar – ik heb altijd begrepen dat het voorjaar voor de zomer is – krijgt u daarop een uitwerkingsantwoord.

Nog twee blaadjes, en dan ben ik klaar, voorzitter.

Het ene blaadje gaat over het risico van witwassen. Dat is wel een ingewikkelde. We gaan het wel even meenemen in ons plan van aanpak over het terugdringen van... Ik ben het woord kwijt, voorzitter. We nemen dat mee bij het verbeteren van de maatschappelijke positie. Het ingewikkelde is wel dat het hier natuurlijk gaat om particuliere bedrijven. Die hebben het recht om te zeggen: ik wil u niet als klant. Dat mag niet op discriminatoire gronden als sekse et cetera, in het kader van artikel 1. Maar dit staat niet in artikel 1, dus u, ik en ook sekswerkers mogen wel geweigerd worden door bedrijven als ze zeggen: we doen liever geen zaken met u.

Dan het laatste blaadje: wat ga ik doen met de gemeenten? Ik zei al dat we het gaan bespreken. Natuurlijk gaan we dit dan ook aan de orde stellen: jongens, wacht niet op de nieuwe wet, ook al is er nog geen beleid, maar ga gewoon nu al aan de slag. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik nog weleens een burgemeester tegenkom. Ik heb niet het idee dat ze dit op z'n beloop laten, maar ik ga het nog eens extra onder de aandacht brengen. Dan heb ik hier nog staan: klantencampagne telefoon.

De voorzitter:

Voordat u daaraan toekomt, gaan we eerst even...

Staatssecretaris Van der Burg:

O, het antwoord daarvan staat in mijn telefoon! Haha! Ik was het even kwijt.

Mevrouw Van der Werf (D66):

Over onlineplatforms gesproken, voorzitter! Het wordt al in de praktijk gebracht.

Staatssecretaris Van der Burg:

Het doel van de campagne is om klanten aan te spreken op verantwoord klantengedrag en hen hier beter mee bekend te maken. Dat heeft natuurlijk ook te maken met waar we het net ook al even over hadden. We gaan de klanten aanspreken en we wijzen ze op de indicatoren waardoor ze een rol kunnen spelen, bijvoorbeeld door niet gebruik te maken – dat is toch het woord daarvoor, denk ik – van een mevrouw in het kader van wat

je zou willen. Ze kunnen dan ook meldingen maken en aangeven: hier moeten we wat mee doen.

De voorzitter:

Er is nog een interruptie van mevrouw Kuik. Ik kom daarna nog bij u, mevrouw Van der Werf. Ik begrijp zelfs dat iedereen nog eventjes wil. Dat wordt nog spannend. Eerst mevrouw Kuik.

Mevrouw **Kuik** (CDA):

Nog even terugkomend op de proeftuin aangiftebereidheid. De Staatssecretaris zegt: we nemen dat punt van de doorlooptijden daarin mee. Maar daaruit komt juist voort dat dat een knelpunt is. Mijn vraag is dus: we zien dat knelpunt, dus wat gaat de Staatssecretaris doen met dat knelpunt? Gaat hij kijken welke oplossingen daarvoor gevonden kunnen worden?

Staatssecretaris **Van der Burg:**

Zodra ik de uitkomsten weet van dit rapport, kom ik als het goed is ook naar u: dit zijn de uitkomsten en dit gaan we ermee doen.

De heer **Van Nispen** (SP):

Ik was tevreden toen de Staatssecretaris zei: ik kom in het voorjaar met een uitwerking of een plan van aanpak voor de verbetering van de sociale en juridische positie. Maar twee antwoorden later zei de Staatssecretaris: maar we blijven toch zitten met het feit dat private partijen zelf bepalen wie zij als klant hebben, dus ze kunnen u weigeren, mij weigeren, de coffeeshophouder weigeren de prostituee weigeren. Dat kan zo zijn, maar we zitten al jaren met die houding. Dat is precies de reden waarom we hebben gevraagd om dat plan van aanpak voor de sociale en juridische positie voor prostituees, want anders komen we niet verder. Zij worden categoriaal geweigerd bij de banken en verzekeraars et cetera. Daar moeten we dus toch doorheen breken. Ik zeg niet dat we meteen het hele systeem moeten nationaliseren. Dat voorstel doe ik hier niet. Maar er is wel een probleem met die private partijen. Ik ga de Staatssecretaris er dus wel scherp op houden dat dat plan van aanpak hiervoor in een oplossing voorziet.

Staatssecretaris **Van der Burg:**

Ik denk dat de heer Van Nispen nog steeds tevreden met me kan zijn. Hij heeft namelijk natuurlijk gelijk. Het enige wat ik doe, is een winstwaarschuwing geven. Er zijn beperkingen in wat we kunnen doen, maar we moeten wel flink aan de bak om die positie te verbeteren. Maar het is soms in het kader van verwachtingsmanagement ook goed om te beseffen dat er ook beperkingen voor mij zijn in mijn plan van aanpak. Maar meer dan dat is het niet. Sterker nog, beperkingen zijn uitdagingen.

De voorzitter:

Kijk. Dan meneer Verkuijlen.

De heer **Verkuijlen** (VVD):

Misschien nog even een advies aan de Staatssecretaris, ook in het licht van deze discussie. Volgens mij heeft de vorige Minister van Financiën hier op een gegeven moment een uitspraak over gedaan, over wie er wel of niet een bankrekening kan hebben. Misschien is het nog interessant om die er even bij te pakken. Toen ging het wat meer open, waardoor ook die sekswerkers mogelijkwijs wat makkelijker aan een bankrekening kunnen komen. Maar dat was niet mijn vraag, voorzitter.

Ik vroeg namelijk eventjes naar die vertaling van «criminele uitbuiting». Ik ben echt benieuwd hoe u daar uitvoering aan geeft. Ik hoop niet dat het alleen de preventieve kant zal zijn. Kijk, in deze commissie wordt erover gerapporteerd. Vandaar ook dat ik u die vraag stel. Wilt u zich ook

verhouden tot uw collega van JenV, zo was mijn vraag, om met name dat aspect van criminele uitbuiting niet alleen preventief maar ook repressief op de kaart te zetten?

Staatssecretaris Van der Burg:

Soms ben ik ook een VVD'er. Dan besef ik dat straffen juist ook een preventieve kant heeft. Ik ben het dus geheel met de heer Verkuijlen eens. Repressie kan ook een bijdrage leveren aan preventie.

De voorzitter:

Waarvan akte. Mevrouw Van der Werf, ik dacht dat ik uw vinger ook nog zag. Gaat uw gang.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Ik wou nog één vervolgvraag stellen over mijn punt over dat online-platform. Dank voor de beantwoording van de Staatssecretaris en Luuk. Maar het doel van mijn vraag was niet zozeer dat je online een soort categorisatie maakt van mensen die in de problemen zitten en waar je wat mee moet. Het moet namelijk ook aan de voorkant voor mensen herkenbaar zijn waar ze moeten zijn. Dat is namelijk vaak het probleem van meldpunten. We hebben honderdduizenden meldpunten in Nederland, maar niemand weet wat het precies is en waar je naartoe moet. Zou u daar dus eens naar willen kijken? Als het niet zo is, hoor ik het ook graag, maar misschien is het de moeite waard om hier een herkenbaar punt van te maken waar mensen daadwerkelijk iemand kunnen vinden.

Staatssecretaris Van der Burg:

Ja, dat is zeker de moeite waard. We hebben inmiddels het telefoonnummer «14-0-puntje, puntje, puntje», afhankelijk van waar je woont. Dat was om dezelfde reden. Je weet op een gegeven moment door alle meldpunten niet meer of er nog een bos is.

De voorzitter:

We zijn toe aan een «meldpunt meldpunten». Het is nu overigens geen probleem geworden, maar ik wil er wel op wijzen dat we er geen gewoonte van moeten maken om namen van ambtenaren te gaan noemen. Een voornaam kan nog, maar...

Staatssecretaris Van der Burg:

Excuses, voorzitter. U heeft gelijk. Dat kwam doordat er een vergelijking werd gemaakt met Siri, maar ik had het niet mogen doen. Excuses.

De voorzitter:

De sfeer is buitengewoon goed, en dan merk ik het bij mezelf ook weleens. Ik heb het laatst zelf ook gedaan in een andere commissie. Dat is niet goed. Maar het kan nu geen kwaad, hoor.

Daarmee komen we toch nog onverwacht aan het einde van dit debat. Ik vraag nog even of er nog een tweeminutendebat aangevraagd wordt, want dat dreigde eventjes. Op dit moment is dat niet het geval, zie ik. Dan neem ik nog even de toezeggingen met u door.

- De Staatssecretaris komt zeer binnenkort met een brief over artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht.
- De Staatssecretaris zal de Kamer dit voorjaar informeren over de preventieve uitbuiting van slachtoffers van mensenhandel.
- De Staatssecretaris zal de Kamer voor 1 april een update sturen van de aanbevelingen van de commissie-Roemer.
- De Staatssecretaris zal de Kamer nog voor de zomer over het plan van aanpak kwetsbare jongeren informeren en het slachtofferschap meenemen in het nieuwe programma.

- De Staatssecretaris komt voor de zomer in het kader van het zicht op de problematiek, de gegevensdeling, met een brief.
- Ten slotte zal de Staatssecretaris voorjaar 2022 met een uitwerking komen van de motie-Van Nispen/Simons.

Als u zich allemaal herkent in deze toezeggingen, dan ga ik afsluiten. O, meneer Verkuijlen nog?

De heer **Verkuijlen** (VVD):

Het is: herhaald slachtofferschap. Daar ging het over.

De **voorzitter**:

Dan luidt die toezegging als volgt.

- De Staatssecretaris zal de Kamer nog voor de zomer over het plan van aanpak kwetsbare jongeren informeren en het herhaald slachtofferschap meenemen in het nieuwe programma.

Ik dank u zeer. Ik zeg de heer Van Nispen gedag, want hij gaat ons verlaten. Ik ga u allemaal gedag zeggen. Ik dank de Staatssecretaris en zijn ambtenaren, waar dan ook, en de leden en onze onvolprezen ondersteuning, en de mensen die dit thuis allemaal hebben gevolgd. Ik wens u allen nog een goede dag toe.

Sluiting 18.01 uur.